

05
Р.13

РАБОТНИЦА І СЯЛЯНКА

№ 5 МАЙ 1950

ПЕСНЬ ПОБЕДЫ

Слова Ю. Разумовского

Музыка С. Пищулина-Матюшевича

Слава России, слава народу,
Принесшему миру счастливый рассвет!
Да здравствует армия славных походов,
Советская Армия — знамя побед!
Славься навеки, русская сила,
Народ богатырский, бессмертный народ!
Советская Армия мир защитила,
Советскую Армию Сталин ведет!
Знамя победы, знамя свободы,
Тебе присягаем, тебе мы верны.
Да здравствует Сталин — наш вождь
всенародный!
Да здравствует армия — гордость страны!

Величественно и торжественно

Хор

1. Сла- ва Рос-си- и, сла- ва на- ро- ду, при-

нес- ше- му ми- ру счаст- ливый рассвет! Да здравствует

ар- ми- я слав- ных по- хо- дов, Со- вет- ска- я

Ар- ми- я — зна- мя побед! // гор- дость страны!

Ф-п.

ff

1. 2. 3.

8...

На першай старонцы вкладки — фотазьод М. Мінковіча «Сельскія школышчы».

РАБОТНІЦА І СЯЛЯНКА

ГОД ВЫДАННЯ ДВАЦЦАЦЬ ШОСТЫ

Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

ВЫДАННЕ
ЦК КП(б)Б

5

Май 1950

Першае Мая ў Мінску. Парад і дэманстрацыя на плошчы Леніна.

Фото М. Мінковіча

МОГИЛЕВСКАЯ
ОБЛАСТНАЯ
БИБЛИОТЕКА
им. Ленина
ИНВ. №

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ
БІБЛІЯТЭКА
БЕЛАРУСІ

Свята Перамогі

9 МАЯ савецкі народ адсвяткаваў 5 гадавіну нашай слаўнай перамогі над гітлераўскай Германіяй. Дзень Перамогі — вялікае радаснае свята. Ён напаяе сэрцы савецкіх людзей законнай гордасцю за сваю любімую Радзіму, якая паказала ўсёму свету стойкасць і мужнасць у барацьбе з ворагам, адданасць справе партыі Леніна — Сталіна.

Савецкі народ ніколі не забудзе радасны дзень 9 мая 1945 года, калі мудры правадыр і настаўнік Іосіф Вісарыёнавіч Сталін вітаў з перамогай сваіх дарагіх суайчыннікаў і суайчынніц. Пройдуць стагоддзі, але падзеі гэтага незабыўнага дня, справы слаўных герояў Вялікай Айчыннай вайны будуць хваляваць сэрцы нашых патомкаў сваёй веліччу і гераізмам.

Вялікая перамога савецкага народа над гітлераўскай Германіяй стала магчымай таму, што савецкі грамадскі лад, савецкая дзяржава вытрымалі ўсе выпрабаванні вайны і даказалі сваю поўную жыццездальнасць. Ні адна другая краіна ў свеце не была ў сілах разграміць такога каварнага ворага, якім была гітлераўская Германія. Толькі савецкі народ пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі змог стварыць такую магутную, моцную духам, непераўзыйдзеную ў воінскай доблесці і дысцыпліне Савецкую Армію. Увесь свет памятае, як гераічна Савецкая Армія вытрымала нягоды вайны, як яна разбіла ўшчэнт шматлікіх ворагаў і выйшла з вайны пераможцай.

Увесь савецкі народ ад малага да вялікага ўзніўся на барацьбу з ворагам. Разам з доблеснымі воінамі Савецкай Арміі і слаўнымі партызанамі перамогу над ворагам кавалі савецкія людзі ў тылу. Яны забяспечвалі армію ўсім неабходным — зброяй, абмундыраваннем, прадуктамі харчавання.

Савецкія жанчыны замянілі сваіх мужоў і братоў ля станка, селі за руль трактара і камбайна, нястомна працавалі ў лабараторыях і інстытутах. Яны мужна ваявалі з ворагам і на полі бітвы. У адной толькі нашай рэспубліцы больш 50 тысяч жанчын актыўна змагаліся з фашысцкімі захопнікамі ў партызанскіх атрадах. Высока ацаніў савецкі ўрад баявыя заслугі ўдзельніц Айчыннай вайны, узнагародзіўшы звыш 120 тысяч дзяўчат і жанчын ордэнамі і медалямі Савецкага Саюза, а 69 з іх прысвоена высокае званне Героя Савецкага Саюза.

Слаўныя дачкі савецкага народа самаадданай працай умацоўваюць зараз магутнасць сваёй любімай Радзімы, памнажаюць яе багацце, авалодваюць навукай. Праслаўленая беларуская партызанка Герой Савецкага Саюза Надзея Траян у пасляваенныя гады скончыла Маскоўскі медыцынскі інстытут і працуе ўрачом. У партыйнай школе ў Мінску вучыцца Герой Савецкага Саюза Анна Маслоўская. Рэгуліроўшчыца першага беларускага фронту Лідзія Співак, якая прапускала патак савецкіх войск ля Брандэнбургскіх варот у Берліне, зараз студэнтка педагагічнага інстытута г. Сталіна. Шчодро дзякуе Радзіма сваіх сыноў і дочак, якія пагеройску змагаліся з ворагам у Вялікай Айчыннай вайне. У кожнага з іх — вялікае змястоўнае жыццё.

4 У халодных зямлянках і на полі бою воіны Савецкай Арміі, як і ўвесь народ, марылі аб радаснай творчай

працы, аб росквіце сваёй айчыны. Пад геніяльным вадзіцельствам роднага Сталіна і вялікай камуністычнай партыі гэтая мара ажыццявілася.

Пасляваенныя гады — гэта гады магутнага, небывалага ў свеце агульнага ўздыму краіны, гады ажыццяўлення вялікага сталінскага пяцігадовага плана, гады будаўніцтва камунізма. Даўно пераўзыйдзены даваенны ўзровень развіцця прамысловасці і сельскай гаспадаркі. Наша краіна стала яшчэ багацейшай і прыгажэйшай, чым была да Вялікай Айчыннай вайны.

Выпуск валавой прадукцыі ўсёй прамысловасцю СССР у першым квартале 1950 года ў параўнанні з першым кварталам мінулага года ўзрос на 22 процанты. Па БССР рост выпуску валавой прадукцыі ў першым квартале на 31 процант вышэй адпаведнага перыяду мінулага года. Вялікія дасягненні і сельскай гаспадаркі. Нясмэнна расце аснашчэнне яе тэхнікай. У гэтым годзе ў заходніх абласцях рэспублікі створана 45 новых машына-трактарных станцый.

Партыя і савецкі ўрад нястомна клапацяцца аб падпільванні матэрыяльнага добрабыту савецкіх людзей. Жыццё з кожным днём становіцца прыгажэйшым. Гэта адчувае на сабе кожны савецкі чалавек.

Велізарнае значэнне ў дасягненні перамогі над гітлераўскімі захопнікамі адыграла непарушная ленінска-сталінская дружба савецкага народа. Беларускі народ асабліва адчувае вынікі гэтай вялікай дружбы. Ён ніколі не забудзе, што сыны і дачкі ўсяго савецкага народа змагаліся за выгнанне з Беларусі гітлераўскіх захопнікаў. І ў пасляваенныя гады беларускі народ адчувае велізарную падтрымку ўсяго савецкага народа ў паспяховым залечванні цяжкіх ран, нанесеных вайной. За прайшоўшыя пяць год пасля вайны цяжка пазнаць нашы нанава адбудаваныя гарады і сёлы.

Савецкі народ заняты мірнай стваральнай працай. Ён спакойна глядзіць у будучыню. Мы ўпэўнены, што імкненне англа-амерыканскіх імперыялістаў развязаць новую вайну скончыцца для іх ганебным правадам. Сілы міру растуць і мацнеюць. Вялікае месца ў лагеры прыхільнікаў міру належыць працоўным жанчынам. Ва ўсім свеце разгарнулася зараз кампанія збору подпісаў пад адозвай стакгольмскай сесіі Пастаяннага камітэта Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру, якая патрабавала забароны атамнай зброі і аб'яднення ваенным злачынцам таго ўрада, які першым прыменіць гэтую зброю. Мільёны жанчын усяго свету падпісваюцца пад гэтай адозвай, выражаючы сваю непахісную рашучасць змагацца за мір.

Сняганосцам у барацьбе за мір выступае наша вялікая Радзіма на чале з мудрым правадыром савецкага народа вялікім Сталіным.

«Гэта наша шчасце, — гаварыў В. М. Молатаў, — што ў цяжкія гады вайны Чырвоную Армію і савецкі народ вёў наперад мудры і выпрабаваны правадыр Савецкага Саюза — Вялікі Сталін. З імем Генералісімуса Сталіна ўвойдуць у гісторыю нашай краіны і ў сусветную гісторыю слаўныя перамогі нашай арміі».

Вялікае шчасце савецкага народа, што ў пасляваенныя гады вялікі правадыр і настаўнік вядзе нашу краіну да светлай будучыні — камунізма.

Александр Васильевич СУВОРАУ

С ПОУНІЛАСЯ 150 год з дня смерці Александра Васильевича Суворова. Гэтае імя, блізкае кожнаму савецкаму чалавеку, назваў вялікі Сталін у незабыўны дзень 7 лістапада 1941 года побач з другімі імёнамі нашых вялікіх продкаў.

Сувораў стаў сімвалам рускай ваеннай славы. Бітвы, праведзеныя ім, увайшлі класічнымі ўзорами ў гісторыю рускай і савецкай ваеннай навукі. Суворавская «Навука перамагаць», якая ўвасобіла ў сабе шматгадовы баявы і жыццёвы вопыт палкаводца, з'явілася яркім праяўленнем ваеннага генія рускага народа.

Дзейнасць Суворова працякала ў цяжкую эпоху царскага самадзяржаўя, жорсткага прыгонніцкага рэжыму. Палкаводцу прыйшлося да канца сваіх дзён весці няспынную ўпорную барацьбу супраць коспасці царскіх правіцеляў, супраць панавання тады прускай сістэмы выхавання салдата, якая заключалася ў бессэнсоўнай муштры і ператварала чалавека ў сляпы механізм. «Рускія прускіх заўсёды бівалі, што-ж тут пераймаць», — гаварыў ён. Сувораў рашуча паўставаў супраць новаўвядзенняў імператара Паўла I, які слепа падражаў прускім узорам і, у прыватнасці, аднавіў прускую форму. «Пудра не порах, буклі не пухі, косы не цяпак, я не немец, а прыродны русак», — высмейваў палкаводзец выдумкі імператара.

У бесперапыннай барацьбе Сувораў стварыў перадавую для таго часу сістэму ваеннага майстэрства. Суворавская навука, выхаванне, традыцыі зрабілі з яго салдат сапраўдных цуда-багатыроў, якія не спыняліся ні перад якімі перашкодамі, валявых, ініцыятыўных, свядомых байцоў, беззаветна адданых сваёй Радзіме. Руская армія заслужана заваявала славу лепшай арміі свету.

Сувораў глыбока цаніў выдатныя якасці, закладзеныя ў рускім чалавеку, — храбрасць, вынослівасць, знаходлівасць, самаадданасць, палымны патрыятызм. Ён развіваў, культывіраваў гэтыя якасці, дабіваючыся ад кожнага салдата свядомага выканання свайго абавязку. «Кожны воін павінен разумець свой манеўр», — гаварыў Сувораў, абрушваючыся на «праклятую немагузнайку» (ад слоў «не магу знаць»). Абучаючы войскі хуткім, смелым наступальным ударам, патрабуючы «праследаваць непрыяцеля ўдзень і ўночы да таго часу, пакуль знішчан не будзе», палкаводзец заўсёды гуманна абыходзіўся з пераможанымі, шкадуючы тых, што здаліся ў палон, клапаціўся аб бяспецы мірнага насельніцтва.

З 70 год свайго жыцця (1730 — 1800) Сувораў больш паўвека аддаў службе ў арміі, прарабіўшы шлях ад салдата да Генералісімуса. Дзесяткі бітваў даў Сувораў за сваё жыццё і не прайграў ні адной з іх, кожны раз сакрушаючы ворага.

А. В. Сувораў.

Бітвы і паходы Суворова ўвайшлі ў гісторыю нашай Радзімы, як яркае сведчанне геніяльнасці рускага палкаводца, непераўзыйдзенай мужнасці і волі да перамогі рускіх салдат.

У руска-турэцкай вайне 1768 — 74 гг. Сувораў, маючы невялікія сілы, ўзяў умацаваны туркамі горад Туртукай на беразе Дуная і разграміў турэцкія полчышчы ў Казлуджы.

У другой вайне з туркамі (1787 — 91 гг.) Сувораў зрабіў новыя бліскучыя подзвігі, разграміўшы ворага пад Кінбурнам, Факшанамі, ля ракі Рымнік. У 1790 годзе Сувораў штурмаваў моцна ўмацаваную, лічыўшуюся непрыступнай крэпасць Ізмаіл. 35-тысячны яе гарнізон, які меў шматлікую артылерыю, быў ушчэнт разгромлен рускімі войскамі.

Легендарнай славай увенчан італьянскі паход Суворова. Выкарыстоўваючы імклівасць, раптоў-

насць удару і выдатныя баявыя якасці сваіх салдат, Сувораў у кароткі тэрмін — з красавіка па жнівень 1799 года — ачысціў Італію ад французаў.

Апошнім з шматлікіх бліскучых подзвігаў, зробленых Суворавым, быў пераход праз Альпы ў Швейцарыю. Пад вадзіцельствам праслаўленага палкаводца суворавскія войскі пераадолелі небывалыя цяжкасці, паказаўшы яшчэ раз, на якія гераічныя подзвігі здольны рускі салдат. З цяжкімі баямі яны прайшлі праз Альпы, пераадолелі абледзянелыя непрыступныя хрыбты, атрымалі перамогу над значна больш шматлікім праціўнікам.

Цяжка хворым вярнуўся Сувораў у Пецярбург, дзе яго чакала чарговая апала цара-самадура. Памёр Сувораў 18 мая 1800 года.

Руская армія, рускі народ па дастоінству ацанілі справы Суворова і панеслі праз стагоддзі яго незабыўнае імя, памнажаючы славу рускай зброі ў шматлікіх бітвах супраць ворагаў, якія не раз пасягалі на нашу свяшчэнную зямлю.

Савецкі народ глыбока ўшаноўвае памяць Суворова. Слаўныя суворавскія традыцыі ўнаследавала і развіла Савецкая Армія, якая верна аберагае мірную працу і бяспеку нашай краіны.

М. ІРЫНІН.

За шчасце дзяцей

СЕСІЯ Савета Міжнароднай Дэмакратычнай Федэрацыі жанчын у лістападзе 1949 года паставіла праводзіць штогод першага чэрвеня Міжнародны дзень дзяцінства.

Да правядзення гэтага дня дзейна рыхтуюцца жаночыя дэмакратычныя арганізацыі, Сусветная Федэрацыя дэмакратычнай моладзі, Міжнародная Федэрацыя работнікаў асветы, профсаюзы. Падрыхтоўка да Міжнароднага дня дзяцінства праходзіць ва ўпорнай барацьбе за мір, супроць падпальшчыкаў новай вайны, у абарону жыцця дзяцей.

Светлае, радаснае, шчаслівае дзяцінства дзецям працоўных усіх народаў Расіі прынесла Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя. Любоўна і беражліва вырошчвае савецкая дзяржава маладое пакаленне — нашу будучыню. Як ласкавая і кланатлівая маці, песціць яна нашых дзяцей. Для іх пабудаваны прасторныя школы, цудоўныя палаты, тэатры, лагеры, санаторыі. Усё гэта забяспечвае добрае фізічнае, духоўнае і культурнае развіццё дзяцей.

34 мільёны савецкіх дзяцей вучацца ў школах. Савецкая школа, сям'я выхоўваюць дзяцей у духу гарачай любві да сваёй Радзімы, у духу савецкага патрыятызма.

Дзяржава з года ў год павялічвае выдаткі на асвету і сацыяльна-культурныя патрэбы працоўных. Аб дзецях у нашай краіне клопціцца ўвесь народ і лепшы друг савецкіх дзяцей І. В. Сталін.

У нашай краіне ўведзена ўсеагульнае абавязковае сямігадовае навучанне.

Толькі ў Беларускай ССР у пасляваенны час адноўлена і пабудавана 11 789 школ, у якіх навучаецца звыш паўтара мільёна дзяцей.

Вялікія сродкі асігнаўвае дзяржава на летні адпачынак дзяцей. Сёлета тысячы піонераў і школьнікаў Беларусі адпачнуць у піонерскіх лагерах, санаторыях, на дзіцячых пляжках. На здымку: у вольны час у парку.

Савецкія дзеці — самыя шчаслівыя ў свеце. Ім забяспечана права на навучанне, на радаснае шчаслівае дзяцінства.

У краінах народнай дэмакратыі таксама прароблена вялікая работа па ліквідацыі цяжкіх вынікаў вайны і па палепшанню жыцця дзяцей. Урады Чэхаславакіі, Венгрыі, Польшчы, Румыніі, Балгарыі і Албаніі за прайшоўшыя пяць год змаглі карэнным чынам палепшыць жыццё дзяцей.

Зусім іншы малюнак мы назіраем у капіталістычных і каланіяльных краінах.

Рэакцыйныя кругі Злучаных Штатаў Амерыкі і Англіі вядуць раз'юшаную прапаганду новай вайны, распрацоўваюць стратэгічныя планы, павялічваюць ваенныя базы і выпуск узбраення. Звыш 71 процанта ўсяго бюджэта 1950 — 1951 гадоў затрачваюць ЗША на ваенныя мэты.

Усе цяжасці, выкліканыя шалёнай падрыхтоўкай да новай вайны, імперыялісты перакладаюць на плечы працоўных. У сувязі з надыходзячым эканамічным крызісам і без таго нізкая зароботная плата рабочых зніжаецца, бесперапынна скарачаецца вытворчасць, катастрофічна расце беспрацоўе, рэзка падае жыццёвы ўзровень народных мас. Ужо зараз у капіталістычных краінах колькасць беспрацоўных і працуючых няпоўныя рабочы тыдзень дасягае 48 мільёнаў чалавек.

Імперыялістычныя драпежнікі ў пошуках выхаду з гэтага катастрофічнага становішча імкнуцца ўцягнуць народы свету ў новую крываваую бойню.

Але простыя людзі ўсяго свету не хочуць вайны. Яны аб'ядноўваюць свае намаганні ў барацьбе за мір, свабоду, дэмакратыю. Лагера барацьбітоў за мір няспынна расце.

Становішча дзяцей у сувязі са злчыннай палітыкай падпальшчыкаў новай вайны ўсё больш і больш пагаршаецца. Дзяржаўныя асігнаванні ідуць на гарматы і бомбы замест палепшання харчавання дзяцей, навучання іх у школах, аказання бясплатнай медыцынскай дапамогі.

6 мільёнаў дзяцей у Амерыцы не наведваюць школы. Ім няма калі вучыцца — неабходна зарабляць на жыццё; бацькі не маюць магчымасці іх пракарміць.

У бягучым навучальным годзе ў Францыі 300 тысяч дзяцей не знайшлі месца ў школе. У пасляваенны час у Парыжы пабудавана ўсяго толькі адна школа.

У Англіі і да гэтага часу дзейнічаюць 644 школы, прызначаныя на злом яшчэ ў 1925 годзе. За 5 пасляваенных год там пабудавана толькі 61 школа.

Мільёны дзяцей капіталістычных і каланіяльных краін падвяргаюцца нечалавечай эксплуатацыі. У шахтах Сіцыліі і рудніках Лацінскай Амерыкі працуюць 12 — 13-гадовыя падлеткі нараўне з дарослымі, атрымліваючы чацвертую частку зарплаты. Праца 8-гадовых дзяцей узаконена ў Ліване. На чайных, баваўняных і табачных плантацыях з раніцы да ночы гнуць спіны малалетнія дзеці, узбагачаючы сваёй працай памешчыкаў і капіталістаў. Маленькія дзяўчынкі Ірана слепаць вочы на дывановых фабрыках. Сямігадовыя дзеці працуюць на фабрыках Бамбея і Калькуты. У Індыі шасцігадовыя дзеці працуюць на скураных заводах і за сваю катаржную працу ледзь зарабляюць на талерку супу. У прыморскіх гарадах Англіі дзяцей ска-

рыстоўваюць у начны час на разгрузцы рыбалоўных суднаў, сартыроўцы і ўнакоўцы рыбы.

Жорсткая эксплуатацыя, сістэматычнае недадаанне прыводзяць да масавых захворванняў дзяцей і высокай смяротнасці.

Мацеры Францыі ў лісце да настаўнікаў заяўляюць: «Нашы дзеці..., пацярпеўшы ад нястач жахлівых год вайны і акупацыі, маюць слабае здароўе, аднавіць якое нам не дазваляюць нашы цяперашнія сродкі».

У маніфесте трэцяга кангрэса італьянскіх жанчын гаворыцца, што «ў Італіі мільёны дзяцей хварэюць трахомай, туберкулёзам, рахітам. Сярод дзяцей шмат інвалідаў і сірот. 30 процантаў дзяцей непісьменныя ў выніку беднасці і недахопу школ».

Смяротнасць дзяцей у Аргентыне дасягае 200 на тысячу нованароджаных.

Усё часцей і часцей чуваць галасы мацярай, якія выказваюць трывогу і пратэст супроць усё пагаршаючыхся ўмоў, узростаючых цяжкасцей, немагчымасці пракарміць сваіх дзяцей.

Удзельніцы апошняга кангрэса амерыканскіх жанчын у ЗША пісалі:

«Нашым першым і галоўным абавязкам з'яўляюцца клопаты аб нашых дзецях. Вось чаму мы так устрыжваемся ўмоў, якія ўсё ўскладняюць нараджэнне дзяцей і іх выхаванне ў нармальных і здаровых умовах. Вось чаму мы гора змагаемся супроць уцягнення нашай краіны ў вайну і супроць жахлівай дарагавізы прадуктаў харчавання і жылля, што з'яўляецца цаной, якую мы плацім за «халодную вайну». Іменна-ж з-за гэтай «халоднай вайны» ў нас дрэннае жыллё, грамадскія школы знаходзяцца ў дрэнным стане, санітарная служба недастатковая, пануе атмасфера тэрору, узмацняюцца рэпрэсіі, у кінафільмах і радыёпраграмах, прызначаных для дзяцей, прапаведуецца жорсткасць».

Падпальшчыкі новай вайны прыкладаюць усе намаганні, каб маральна разлажыць дзяцей. Радыё, кіно, друк, школа, дзіцячыя арганізацыі імкнуцца выхоўваць дзяцей у духу нянавісці да іншых народаў.

Усё перадавое і прагрэсіўнае чалавецтва, ведучы барацьбу за мір і бяспеку, тым самым вядзе барацьбу за спакойнае і радаснае жыццё дзяцей, за палепшанне становішча дзяцей у капіталістычных і каланіяльных краінах.

Жанчыны капіталістычных краін вядуць барацьбу за трывалы мір ва ўсім свеце. Яны выходзяць на дэманстрацыі з лозунгамі: «Дайце нам мір, свабоду і хлеб!», «Мы хочам школ, а не ўзбраенняў!».

Ва ўсім свеце не знойдзеш маці, якая-б хацела вайны. Мацеры не хочуць, каб іх дзеці гінулі або засталіся сіротамі. Вось чаму яны вядуць барацьбу з капіталістамі за скарачэнне ваенных бюджэтаў, змагаюцца за мір, каб іх дзеці маглі смяяцца, спяваць, гуляць і весяліцца.

Мацеры і дзеці патрабуюць міру. У Пастаянны камітэт Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру паступае шмат лістоў ад дзяцей, у якіх яны пішуць, што хочуць есці і вучыцца.

Дзеці і падлеткі Англіі, Амерыкі, Францыі і іншых краін у лістах да савецкіх школьнікаў выказваюць

думкі аб міры і дружбе. У адным з лістоў з Італіі гаворыцца:

«Дарагі рускі хлопчык! У нас шмат гавораць аб вайне. Ты ведай, што амерыканскія паны хочуць развязаць новую вайну супроць савецкай краіны. Але італьянскі народ не хоча вайны, і мы, італьянскія дзеці, не жадаем больш вайны. Сёння і мы, дзеці, добра ведаем, хто наш вораг. Сэрцы нашы б'юцца разам з вашымі... Калі дзеці ўсяго свету аб'яднаюцца і крыкнуць: «Мы не хочам вайны!», — магчыма вайны і не будзе!»

Усе сумленныя людзі свету, усе, хто хоча бачыць дзяцей радаснымі і шчаслівымі, уздымаюць свой голас у абарону дзяцей.

Міжнародны дзень дзяцінства будзе праходзіць у краінах капітала пад лозунгамі забароны працы малалетніх, за ўвядзенне ўсеагульнай абавязковай для ўсіх дзяцей асветы за кошт дзяржавы, за ўстанаўленне дзяржаўнай аховы здароўя дзяцей, за забяспечанне пражытачнага мінімума бацькам, павелічэнне дзяржаўных асігнаванняў на патрэбы дзяцей за кошт скарачэння ваенных выдаткаў.

Мільёны жанчын, уключаючыся ў барацьбу супроць капіталістаў, хочуць, каб дзяцінства іх дзяцей было такім шчаслівым і радасным, як і савецкіх дзяцей.

Жанчыны-мацеры непарыўна звязваюць барацьбу за палепшанне становішча дзяцей з барацьбой за мір.

У першых радах барацьбы за мір ідуць жанчыны Савецкага Саюза. Яны не забылі пакут, якія прынесла чалавецтву другая сусветная вайна. Савецкія жанчыны-мацеры гадуюць сваіх дзяцей не для вайны, а для міру, для пабудовы камунізма.

Савецкія жанчыны ведаюць, што чым мацнейшай і магутнейшай будзе краіна сацыялізма, тым мацней будуць сілы міру. Вось чаму яны аддаюць усе свае сілы і веды на ажыццяўленне найвялікшай праграмы пабудовы камунізма ў нашай краіне, начэртанай вялікім Сталіным.

Сумленнай самаадданай працай савецкія жанчыны ўзвільчаюць магутнасць Савецкага Саюза і тым самым умацоўваюць справу міру ва ўсім свеце, змагаюцца за захаванне жыцця сваіх дзяцей.

Венгерская народная рэспубліка любоўна росціць сваё маладое пакаленне. Па вуліцах Будапешта, спяваючы песні, дружна крочаць юныя піонеры.

Фотахроніка ТАСС

Калыханка

Н. ПАРУКАЎ.

Ой, люлі, люлі, дачушка,
Вочкі закрывай.
У садах замоўклі птушкі...
Баю — баю — бай...

Сні, засні, мая малая,
Дай і нам паспаць:
Заўтра рана нас чакае
Ніва, сенажаць.

Мы змагаемся рупліва,
Дружна за ўраджай,
Каб усе жылі шчасліва,
Быў багатым край;

Каб, як кветка на прыволлі,
Пышна ты цвіла,
Каб у шчасці, светлай долі,
У радасці расла.

Ой, як вырасцеш, дачушка, —
Слаўны стрэнеш лёс!
Паляціш, нібыта птушка,
У сіняву нябёс.

Мо' захочаш — твая справа! —
Цягнікі вадзіць.

Пажадаеш — маеш права
Інжынерам быць!

Можна скажаш: «Буду поле
Трактарам араць...» —

У жыццё перад табой,
Усе шляхі ляжаць!

А пакуль, мая дачушка,
Вочкі закрывай.

У садах паснулі птушкі...
Баю — баю — бай...

Выхаванцы гарадскіх дзіцячых ясляў № 5 (Мінск) за снеданнем.

Фото Г. Бугаенкі.

САД У РАБОЧЫМ ПАСЁЛКУ

У новым двухпавярховым будынку размясціўся дзіцячы сад трактарнага завода. Звонку будынак — малочна-белы, з лёгкімі балконамі, з вялікімі вокнамі. Унутры радуець вока залі-таты сонцам прасторныя пакоі, над-звычайная чыстата, кветкі, мноства цацак. 110 хлапчукоў і дзяўчынак ва ўзросце ад 3 да 6 год выхоўваюцца ў дзіцячым садзе. Спакойна пра-цуюць іх мацеры — рабочыя і служ-чыя завода, бо ведаюць, што іх дзеці дагледжаны, накормлены, своєчасова адпачываюць днём, многа часу праводзяць на вольным паветры. 8 выхавальніц са спецыяльнай аду-

кацыяй, 8 нянь, вопытная кухарка, урач дбала выхоўваюць малышоў, сочаць за іх ростам і здароўем. У малышоў заўсёды выдатны апетыт. Як адзін, засынаюць яны ў час адпа-чынку пасля абеду. Штомесяц пры ўзвешванні цешаць сваіх мам і выха-вацельніц прыбаўкай у вазе.

За выхаванне дзяцей у дзіцячым садзе ўстаноўлена даступная плата — ад 40 да 100 рублёў, у залежнасці ад заробтку бацькоў. Гэта складае нязначную частку тых вялікіх срод-каў, якія траціць на ўтрыманне кож-нага дзіцячага сада савецкая дзяр-жава.

На здымках: Музычныя занят-кі ў сярэдняй групе. Уважліва гля-дзяць малышы, як тры неразлучныя сяброўкі Люба, Лена і Люда тан-цуюць рускі танец «Матрошкі».

На другім здымку — старшая група. Пасля снедання дзеці атрымалі нож-ніцы, клей, каляровую паперу. Не прайдзе і поўгадзіны, як на лісты бе-лай паперы будуць наклеены каляро-выя кветкі, лісты, домікі, машыны. Любяць дзеці гэты занятак!

Трэці здымак — пяцігадовая Ле-начка Гаўрылава, дачка машыністкі планавага аддзела, спявае песеньку любімай ляльцы.

ДЗЕСЯЦІГОДКА Ў ПІРЭВІЧАХ

ЦВІТУЦЬ сады на Жлобіншчыне. Вясна ў самай сіле. Раніцою, раней чым збярэцца вучні ў школу, выходзяць на школьны падворак Ніна Філіпаўна Ходзька і Іван Мінавіч Шведдаў — піонерважата і выкладчык біялогіі школы-дзесяцігодкі ў вёсцы Пірэвічы.

— Глядзіце, Ніна Філіпаўна, як пасля дажджу ўся кветкавая расада выраўнялася, памацнела! Вы пыталіся, ці ёсць работа на градах. Калі ласка, прыводзьце сваіх піонераў. Трэба прапалоць расаду, прарэзіць, рассадзіць.

— Вельмі ахвотна зробім гэта, толькі вы спачатку пакажыце мне, як трэба рассаджваць, каб я магла піонераў навучыць.

Педагог і піонерважата праходзяць па барознах, аглядаюць градкі.

... Школа ў вёсцы Пірэвічы існуе даўно, з паўсотні год. Але ці можна параўнаць тую, дарэволюцыйную школу, з цяперашняй!

Два настаўнікі, вяртаўнік. Два класныя пакоі, застаўленыя непафарбаванымі партамі. Некалькі дзесяткаў сялянскіх дзяцей, апрапанутых у шарачковыя капоты, з лыкавымі лапцікамі на нагах — гэта пірэвіцкая школа да рэвалюцыі. Паходзіць, бывала, хлопчык ці дзяўчынка тры зімы ў гэтую школу — і канец навучы, бо каб далей вучыцца, трэба далёка ехаць: у Жлобін ці ў Рагачоў. Для гэтага патрэбны грошы, а іх няма ў бедняка. Вось і вучыліся толькі дзеці багачаў, а мары бядняцкіх дзяцей аб навучы заставаліся няздзейсненымі.

Сёння — іншая справа. У адноўленай старой школе і ў двух новых будынках размясцілася пірэвіцкая дзесяцігодка. У школе 836 вучняў, 36 настаўнікаў. Толькі дзесяты клас адзін, астатнія — па два, тры, чатыры, нават пяць. Змястоўным жыццём жывуць вучні школы.

... Пачатак мая. Усе перапынкі паміж заняткамі праводзяць вучні на прасторным школьным двары. Звіняць іх галасы, ззяюць твары, чырваняюць піонерскія галыштукі. Многія вучні — з комсамольскімі значкамі на грудзях. Гэта старшакласнікі. Іх адразу выдзяляеш з масы малодшых не толькі па ўзросту: яны трымаюць сябе паважней, гутараць, сабраўшыся невялікімі групамі.

Набліжаюцца экзамены. Заканчваецца паўтарэнне пройдзенага за год матэрыялу, высвятляюцца незразумелыя пытанні. Часта настаўнікі прапануюць вучням

сабрацца дадаткова, каб паўтарыць найбольш цяжкія раздзелы. Работа піонерскай арганізацыі пабудавана так, каб кожны збор звяна, атрада дапамог паглыбіць набытыя за год веды. Час у школьнікаў, безумоўна, гарачы. Але ці-ж можа пуставаць школьны клуб, бібліятэка, спартыўная пляцоўка, вопытны прышкольны ўчастак, ці можа спыніць заняткі хор ці гурток аматараў гісторыі?

У прасторным школьным клубе рэгулярна дэманструюцца кінафільмы, на спортпляцоўцы трэніруюцца валебалісты, бягуны, гімнасты, штодня працуюць на вопытным участку юныя натуралісты пад кіраўніцтвам Івана Мінавіча Шведова ці Ніны Філіпаўны Ходзька. Многа новых песень развучыў хор за апошні час, нямала цікавых дакладаў праслухалі члены гуртка гісторыкаў, літаратурнага і матэматычнага гурткоў.

У бібліятэцы бяруць кнігі амаль усе вучні школы. Доўгія спісы прачытанай літаратуры ў хатніх абанементах дзесяцікласнікаў Ніны Чабатковай, Андрэя Анікеева, Тамары Галайковай, Фёдора Баргера. Многа чытаюць вучні і сярэдніх і малодшых класаў.

— Ці здалёк ходзяць вучні ў вашу школу? — запыталіся мы ў загадчыка навучальнай часткі старэйшых класаў Мікалая Пракопавіча Марціноўскага.

— Вы хочаце ведаць, ці дастаткова школ у нашым раёне? — запытаў, у сваю чаргу, Мікалай Пракопавіч. — Школ тут цэлая сетка. На адлегласці паўтара, двух, трох кілометраў ад нас ёсць пачатковыя і сямігадовыя школы. Пры нашай школе ёсць інтэрнат. Тут жывуць вучні, якім прыйшлося-б хадзіць у дзесяцігодку за некалькі кілометраў.

У Жлобінскім раёне цяжка спаткаць неписьменнага чалавека. Моладзь заканчвае сямігодкі, сярэднія школы, сотні юнакоў і дзяўчат атрымліваюць вышэйшую адукацыю. У пірэвіцкай школе працуюць настаўнікамі Ірына Анісімаўна Карпенка, Варвара Іванаўна Церашкова, Міхаіл Сцяпанавіч Палякоў, Владзімір Васільевіч Камароў, якія скончылі гэтую-ж школу. Ёсць сярод выпускнікоў школы і ўрачы, і эканамісты, і інжынеры, і спецыялісты па лясной і сельскай гаспадарцы.

... Сённяшніх пірэвіцкіх школьнікаў, як і ўсіх юных грамадзян нашай краіны, чакаюць шырока расчыненыя дзверы соцень розных навучальных устаноў, чакае светлая будучыня.

Г. РАМАНОВА

Жлобінскі раён,
Гомельская вобласць.

Старанна рыхтуюцца да экзаменаў выпускнікі Трасцянецкай школы (Мінскі раён). На здымку: сямікласніцы Яня Бурая, Галя Гаворская і Валя Кеда за паўтарэннем пройдзенага матэрыялу па фізіцы.

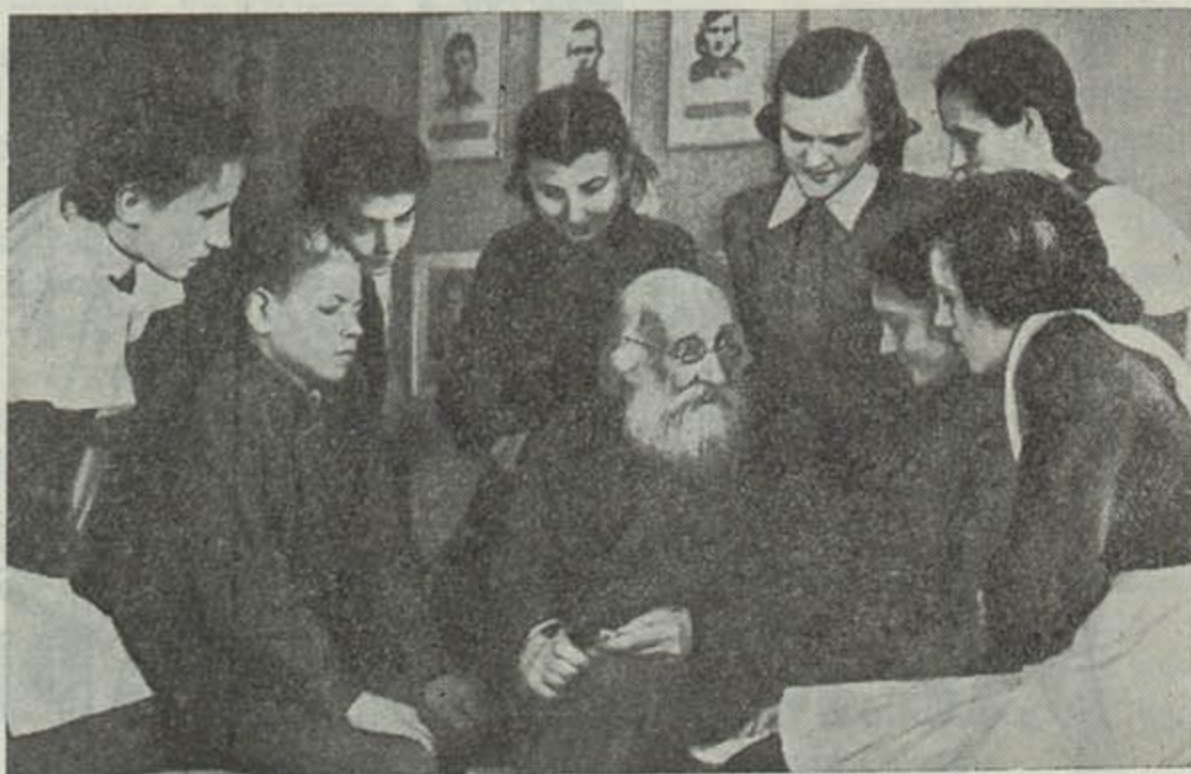
Фото М. Мінковіча

У ПАЛАЦЫ ПІОНЕРАЎ

Ва ўсіх буйных гарадах Беларускай ССР працуюць Палацы або Дамы піонераў. Палац піонераў — гэта месца, дзе кожны піонер і школьнік цікава, з найбольшай карысцю праводзіць свой вольны ад вучобы час.

Вялікай любоўю дзяцей карыстаецца Палац піонераў Беларускай сталіцы — Мінска. Тут працуе піонерскі кабінет. Цікавую работу праводзіць масавы аддзел: наладжвае лекцыі ў навукова-палітычным і музычным лекторыях, арганізоўвае канцэрты, рэжысёрскія і вечары самадзейнасці, шахматна-шашачныя турніры, спартыўныя спаборніцтвы, экскурсіі і падарожжы па вывучэнню роднага краю, выстаўкі піонерскіх работ. У Палацы багатая бібліятэка — 12 тысяч тамоў кніг. Працуюць 94 гурткі — мастацкія, спартыўныя, тэхнічныя — якімі ахоплены каля двух тысяч піонераў і школьнікаў. Кіраўнікі гурткоў — вопытныя спецыялісты.

У дзіцячым таварыстве «Юныя даследчыкі» працуюць секцыі батанікі, заалогіі, гісторыі, геалогіі, географіі, літаратуры.

Вядомыя вучоныя, выкладчыкі вышэйшых навучальных устаноў, пісьменнікі і паэты, кампазітары і артысты — частыя госці ў Палацы піонераў. Яны выступаюць перад дзець-

мі з дакладамі і лекцыямі, з гутаркамі і канцэртамі.

НА ЗДЫМКУ: заслужаны дзеяч навукі прафесар Л. Н. Ніканаў гутарыць з піонерамі — членамі таварыства «Юныя даследчыкі».

ВЫХОЎВАЕМ ДАСТОЙНЫХ СЫНОЎ РАДЗІМЫ

Сто дваццаць дзяцей, бацькі якіх загінулі ў часе Вялікай Айчыннай вайны, выхоўваюцца ў нашым дзіцячым доме.

Наш дзіцячы дом размешчан у двух вялікіх карпусах. Усе пакоі добра абсталяваны. Кожны выхаванец мае свой ложка, шафку. Нашы дзеці добра апрануты,

абуты. Яны атрымваюць ў дастатковай колькасці і добракасную ежу. Урач уважліва сочыць за іх здароўем і фізічным развіццём. Але самае галоўнае гэта тое, што дзеці не адчуваюць сябе сіротамі, што Хойніцкі дзіцячы дом — іх роднае гняздо, што калектыў выхаванцаў, педагогаў, усіх работнікаў дома — іх родная сям'я.

Паглядзім, як раніцою спяшаюцца ў кухню дзяжурныя, каб дапамагчы кухаркам падаць снеданне, прыслухаюцца да строкату швейных машын, калі старэйшыя дзяўчынкі рамантуюць адзенне для малодшых, да стуку малаткоў у шавецкай майстэрні — і сэрца радасна заб'ецца: гэта гаспадары! Дзелавыя, дбальныя.

За 6 год існавання нашага дома ў ім вырастаюць моцныя, спаяныя калектывы. Кожная дэманстрацыя адзнака ў школьным дзённым, малейшае парушэнне дысцыпліны з боку каго-небудзь з выхаванцаў не праходзіць незаўважанымі. Але і ўсякае добрае пачынанне знаходзіць водгук у калектыве. Нашы дзеці любяць працу ў полі, у гародзе, з ахвотай даглядаюць жывёлу.

Пасля выпуску з дзіцячага дома выхаванцы не губляюць сувязь з ім: пішучы нам лісты, раскажваюць аб сваім жыцці, часам прыязджаюць. Сёлета дом пакінуць восем чалавек: трое пойдучы вучыцца ў ваенна-марскую школу, трое — у педагагічнае вучылішча, двое — у інстытут народнай гаспадаркі. Мы ведаем: усе нашы выхаванцы растуць дастойнымі сынамі маці-Радзімы, якая клапаціва выхавала іх.

С. ЧЭРКАС,

работніца Хойніцкага дзіцячага дома. Палеская вобласць.

Многія выхаванцы дзіцячага дома № 8 горада Мінска вучацца ў музычнай школе-дзясяцігодцы. На здымку: выхаванка дзіцячага дома Зіна Шупеня і выпускнік школы па класу скрыпкі рыхтуюцца да заняткаў.

Фото Г. Бугаенкі.

ІВАН ШАМЯКІН.

Апавяданне

Мал. Ю. Пучынскага

ЭМА стаяла наўколенках на жорсткім зэдліку, абапёршыся вострымі локцямі аб халодны бетонны падаконнік і сціснуўшы далонямі скроні. Перад ёю ляжаў тоўсты сшытак з абгорткай паперы. Старонкі яго былі густа спісаны радкамі вершаў. Шмат якія радкі закрэслены, другія лапісаны на палках у даўжыню старонкі. Але дзяўчынка чытала без затрымкі, амаль напамыць. А з яе вачэй капіліся слёзы, капалі на сшытак і, здавалася, пранальвалі паперу: такія заставаліся на ёй плямы.

Быў ранні надвечорак. Яшчэ недзе прыветліва свіціла сонца. А пакой ужо напоўніўся змрокам. Гэта таму, што праз адзінае вузкае акно яго нават не было бачна і маленькага кавалачка неба. Усё засланяла высачэзная, шэрая і заўсёды мокрая сцяна. У гэты пакой ніколі не заглядаў сонечны прамень. І было ў ім холадна, вільготна, няўтульна, хоць недзе там, за сцяною, ужо даўным даўно квітнела вясна.

Эма так захапілася, што не пачула, як у пакой зайшоў дзядзька Клод. Ён толькі што вярнуўся з завода, толькі што расправуў у кухні зашмальцаваны камбінезон і памыў свае дужыя і чорныя ад працы рукі.

Клод доўга стаяў пасярод пакоя і глядзеў, як уздыгвалі ад плачу худзенькія плечы дзяўчынкі. Нарэшце, ён не вытрымаў, падышоў і ласкава спытаў:

— Што ты чытаеш, дзетка?
— Гэта Жазеф пераклаў яшчэ адну рускую кнігу...

— Дык чаму-ж ты плачаш? Ші мала ты выліла слёз, каб яшчэ плакаць над кнігай?

— Гэта аб Зоі, дзядзя. Аб той Зоі, маці якой зараз у нас у Парыжы, на кангрэсе прыхільнікаў міру.

— Праўда? — здзівіўся стары і, надзеўшы акуляры, пачаў гартань сшытак.

— Нічога не разбіру. Піша, нібы доктар. Ты пачытай мне троху? Я паслухаю.

Ён падсунуў зэдлік і сеў побач з дзяўчынкай. Эма пачала чытаць той раздзел, дзе немцы дапытваюць Зою

«— Дайце піць... —

знясілена дзяўчына просіць.

Але немец газнічку без шкла

К яе вуснам засмяглым

падносіць», —

прачытала яна, і Клод падняў акуляры на лоб, парэпанымі пальцамі працёр вочы, нібы ў іх раптам заляцелі пясчынкі, і напросіў:

— Прачытай гэта яшчэ разок. Толькі не спяшайся.

А калі Эма прачытала, як на пытанне немцаў, дзе Сталін, Зоя мужна адказала «Сталін на пасту!» — стары рабочы паўтарыў:

— Так, Сталін на пасту. Сталін заўсёды на пасту. І зараз вось ён абараняе мір народаў.

Змрок запоўніў вузкую цяніну паміж акном і шэрай сцяной. Чытаць стала цёмна. Дзядзька Клод паклікаў з кухні жонку.

— Маці, прынясі, калі ласка, нам свечку, — і, ходзячы па шакою, абурана заўважыў: — рускія за гэты час гарады нанава адбудавалі, а нашы міністры святло ў рабочы раён не могуць даць. Што для іх рабочы! Яны толькі думаюць, як з яго крыві больш высмактаць. Але не той час, панове! Цяпер мы з вамі будзем гаварыць па-інакшаму...

Неўзабаве прышоў Жазеф, родны брат Эмы. Ён роўна ў два разы старэйшы за сястру: яму — дваццаць, Эме — дзесяць год. Сем год назад, калі Эма была яшчэ зусім маленькая, немцы ў адну ноч арыштавалі бацьку і маці. Яны былі камуністамі, змагарамі супроць фашызма, і немцы без суда закатавалі іх у лагеры смерці. Дзеці даведліся аб гэтым пасля вайны.

Дзяцей прытуліў дзядзька Клод, стары сябра іх бацькі. Гэта быў вельмі чулы і добры чалавек. Ён любіў і песціў сірот, як сваіх родных дзяцей. Праўда, Жазеф з першага-ж дня сіротства пачаў жыць самастойным жыццём. Ён звязаўся з падпольшчыкамі і дапамагаў ім у іх упартай і суровай барацьбе супроць ненавіснага ворага. А цяпер ён ужо член камуністычнай партыі і працуе ў сваёй партыйнай газеце.

Жазеф — паэт, лятуненнік, веселун і вельмі ўпарты ў сваіх дамаганнях юнак. Пасля вайны ён пачаў вывучаць рускую мову і за два гады дасканала авалодаў ёю.

Як заўсёды, ён прышоў з шумам — не так, як прыходзіць дзядзька Клод. Яго крокі і голас пачулі, калі ён быў яшчэ ў калідоры.

Эма толькі што кончыла чытаць, і яны з дзядзькам вышлі ў кухню.

Эма заўсёды была рада прыходу брата. Пры ім ніхто не мог сумаваць. Здавалася, ён ведаў усё на свеце і аб усім расказваў так цікава, што слухаеш — не наслухаешся. А сёння Жазеф асабліва вяслы і ўзбуджаны. Яны вячэралі — елі вараную рэпу і селядцы, — і ён расказваў аб кангрэсе міру, чытаў у «Юманітэ» выступленні савецкіх дэлегатаў. Эма, стаіўшы дыханне, праслухала выступленне маці Зоі, і калі Жазеф скончыў чытаць, уздыхнула:

— Як я хачу ўбачыць яе!

А цётка Настазі сказала:

— Ты, Жазеф, запраціў-бы іх да нас у госці. Хай-бы яны паглядзелі на наша жыццё.

Жазеф засмяяўся.

— Я чалавек маленькі, на гэта не адважуся. Ды рускія і так добра ведаюць, як мы жывем. А пабачым мы іх у нядзелю. У час дэманстрацыі міру. Дэманстрацыю пачнуць дзеці загінуўшых герояў супраціўлення. Значыцца ты, Эма, пойдзеш у першых радах. Падрыхтуйся. Напішы добры плакат.

— Які?

— А гэта ты сама прыдумай. Што больш за ўсё цябе хвалюе, аб тым і напішы.

У Эмы радасна забілася сэрца. І ў тую ноч яна доўга не магла заснуць. Ёй уяўляліся жывыя карціны працытанага і таго, што яна ўбачыць на мітынг.

Вось — вялікі лес. Белыя дрэвы. (Эма ніколі яшчэ не бачыла сапраўднага лесу). І ўсё навокал белое і дзіўнае, як у казцы. Ідзе дзяўчына. У руках у яе вялікі факел. Ён гарыць чырвоным полымем...

Эма схамянулася. Не так. Чаму ўяўляецца не так, як аб гэтым напі-

сана ў кнізе? Што-ж ёй напісаць? Трэба цішком ад Жазефа папрасіць дзядзьку Клода, каб ён дапамог. Ён добры і разумны. Ён прыдумае такія словы, якіх не будзе ні на адным плакаце.

Эма заплюшчыла вочы і зноў уявіла працытанае. Чорныя, злосныя фаністы гоняць па снезе Зою, босую, у адной падранай сарочцы.

«Дзе Сталін?» — пытае немец у Зоі.

«Сталін на пасту. Сталін заўсёды на пасту. І зараз абараняе мір наро-

да спачатку Эма, а вышыць іх. Дзяўчынкі з захапленнем узяліся за работу.

Нарэшце, ён прышоў, гэты чаканы дзень. Эма і Жана ў першым радзе калоны дзяцей іх раёна вышлі з цесных і брудных завулкаў ускраіны на шырокую цэнтральную вуліцу. Па ёй плыла людская рака, павольная, але шумная. Над калонамі, купаючыся ў праменнях сонца, калыхаліся сцягі, транспаранты, плакаты. Эма адразу-ж пачала чытаць надпісы на іх.

«Мы змагаемся за трывалы мір!»

«Прэч амерыканскіх акупантаў з нашай краіны!»

«Французы ніколі не будуць ваяваць супроць Савецкага Саюза!»

А вось... Эма ўздрыгнула. Вось такія-ж самыя словы, як і на іх плакаце.

«Мы дзякуем вялікаму Сталіну за яго барацьбу за мір».

А там яшчэ такія-ж транспаранты... І яшчэ, і яшчэ... Іх нельга пералічыць, іх дзесяткі, сотні...

Эма стала крыўдна, вочы яе напоўніліся слязмі. Яна-ж хацела, каб толькі ў іх з Жанай быў такі плакат, а больш ні ў каго. Каб усе глядзелі на яго, чыталі, захапляліся і паўтаралі словы, якія ёй падказала яе дзіцячае сэрца. І раптам без яе іх паўтарылі, напісалі і горда нясуць праз увесь Парыж (а, можа, і праз усю Францыю) тысячы людзей. Як-жа не крыўдна?

Але Жазеф, які вёў дзіцячую калону, павярнуўся і радасна крыкнуў:

— Глядзі, Эма, колькі такіх плакатаў, як у вас! Цудоўна! Малайцы парыжане!

І Эма раптам зразумела, што гэта, сапраўды, цудоўна, і ёй трэба не крыўдаваць, а радавацца, бязмежна радавацца таму, што не адна яна думае так, не адна яна пасылае гарачыя словы ўдзячнасці Сталіну, а гэта робіць незлічоная колькасць людзей.

Дзяўчынка толькі цяпер паспраўднаму адчула вялікую і грозную сілу гэтай надзвычайнай дэманстрацыі.

Колькі людзей навокал! Яны ідуць калонамі, цесна стаяць на панелях. І ўсе шчыра вітаюць іх, дзяцей герояў, якія аддалі сваё жыц-

даў», — успомніла дзяўчынка словы дзядзькі Клода, устрапянулася і ціхенька ўсклікнула ад радасці: зусім нечакана з'явіліся тыя палымныя словы, якія яна так доўга шукала, каб панесці іх высока над галавой на дэманстрацыі міру.

Раніцою яна напісала гэтыя словы на аркушы паперы і паказала дзядзьку Клоду. Стары рабочы ў адказ абняў дзяўчынку.

— Малайчына, дзетка. Я таксама пайду на мітынг з гэтымі словамі ў сэрцы.

Радасная, усхваляваная Эма пабегла да сваёй сяброўкі Жаны. У Жаны таксама фаністы забілі бацьку, але ў яе ёсць маці. Яны жывуць у тым-жа доме, толькі на два паверхі ніжэй. Эма адразу аб усім раскажала, і Жаніна маці дала ім вялікі кавалак чырвонага палатна і параіла не пісаць словы, як дума-

цё за вызваленне Францыі. Ім уступаюць дарогу, бо яны першыя павінны прыйсці на стадыён, дзе адбудзецца мітынг.

Ва ўсіх добрыя, прыветлівыя ўсмешкі. Толькі зрэдку на панелі трапляліся хмурыя, злосныя твары добра апранутых паноў, ды на скрыжаванні вуліц стаялі атрады паліцэйскіх з такімі-ж злоснымі тварамі. Эма ведала, што ім вельмі хацелася разгнаць дэманстрантаў, але ў іх нехапіла сілы, каб спыніць гэтую магутную жывую плынь.

Шчогра ліло цяпло яскравае красавіцкае сонца. Блішчэлі шыльды, вітрыны, ліхтары, ажно балюча было глядзець. Ласкава траняталася над галавамі людзей маладое лісце

каштанаў. Здавалася, сама вясна вятала змагароў за мір.

Ішлі доўга. Але Эма не адчувала зморанасці. Ніколі яшчэ яна не бачыла столькі святла, каштанаў і людзей. Ад гэтага ў яе сэрцы расло і расло радаснае захапленне і хацелася ісці так бясконца.

Нарэшце, яны прышлі на вялікі стадыён, які называецца Буфало.

Яшчэ здалёк Эма ўбачыла вялікую трыбуну і на ёй многа людзей.

Як пазнаць сярод іх тых, каго яна так жадае бачыць?

У дзяўчынкі трывожна застукала сэрца.

Але, наблізіўшыся да трыбуны, яна адразу пазнала іх, савецкіх дэлегатаў, пазнала па здымках, якія

бачыла ў газетах. Вось побач з Марысам Тарэзам стаіць высокі пісьменнік з малажавым тварам і сівой галавой. А вось і яна, маці Зоі. Яна выцірае хустачкай вочы, па-мацярынску ўсміхаецца і ласкава махае дзецям рукой. Ёй адказвае дружнае галасістае «віва!».

Эма не зводзіла з яе вачэй. А дайшоўшы да трыбуны, дзяўчынка працягнула руку і звонка крыкнула, так звонка, каб праз гул дзіцячых галасоў яе ўсе пачулі на трыбуне:

— Мы будзем такімі, як Зоі.

Жазеф хутка павярнуўся, радасна бліснуў вачыма і паўтарыў словы сястры па-руску.

Добрасумленная праца

Я ШЧЭ на Захадзе гримелі баі, а ў вызваленым Паніфацаве сяляне закладвалі фундамент новага жыцця. На першым-жа сходзе арцелі яны дзелавіта абмяркоўвалі планы на будучае. Нямецкія захопнікі разграбілі і разбурылі іх калісці багаты калгас імя Сталіна. Сяляне ведалі, што ім нялёгка будзе ўзняць гаспадарку.

— Цяжка будзе наладзіць гаспадарку, ці справімся? — пачуўся чыйсьці няўпэўнены голас.

Пажылая невысокая жанчына хуткімі крокамі падышла да стала і абвясла ўсіх позіркам. Яна ўбачыла нерад сабою Сергей Станіслава, Бізюк Антаніну, Дэгіс Браніслава і іншых, якія шмат поту пралілі на гэтых землях, працуючы на пана. Яна ведала, што людзі, якія аб'ядналіся ў калгас, таксама як і яна, ўмеюць і хочуць працаваць, хочуць будаваць новае светлае жыццё.

— Абавязкова справімся, — сказала яна сваім пявучым спакойным голасам. — Толькі працаваць нам трэба сумленна, не шкадуючы сіл, хварэць душой за даручаную справу. Тады мы вернем сабе былое багацце.

Гэта была Магдалена Іванаўна Жук, або Жучыха, як найпросту называлі яе ўсе.

У 1939 г. яна з мужам аднымі з першых уступілі ў калгас і працавалі, як гаворыцца, не за страх, а за сумленне. Усе ведалі, што немцы жорстка праследавалі яе сям'ю за сувязь з партызанамі. І сход з навагай і адабрэннем слухаў яе словы:

— Толькі ва ўпартай працы мы зможам хутка аднавіць нашу гаспадарку.

Тут-жа на сходзе выбралі праўленне калгаса, размеркавалі ўчасткі работы. Магдалену Жук назначылі свінаркай.

У калгасе была ўсяго адна свіння і кныр.

— 3 гэтага і пачалі мы разводзіць свінаферму, — успамінае Магдалена Жук.

Цяжка было наладжваць гаспадарку. Але людзі працавалі дружна, з вялікай упартасцю. Прыклад добрасумленнасці, стараннасці ў рабоце паказвала Магдалена Жук. Яна цалкам адалася рабоце. У свінарніку, тады яшчэ амаль пустым, было чыста. Новыя станкі былі падрыхтаваны для будучага папаўнення фермы.

Магдалена Іванаўна з хваляваннем чакала першага апаросу і некалькі начэй не пакідала свінарнік. Калі паявіліся восем маленькіх беленькіх парасят, яна ўзяла іх дамоў. Парасяты, адчуўшы цяпло, спакойна ўлягліся. Праз кожную гадзіну свінарка адносіла іх да маткі на кармленне, а потым зноў прыносіла дамоў.

Калгаснікі дабрадушна жартавалі над ёю:

— Вунь Жучыха ўсю свінаферму за пазухай панесла.

Праз год на ферме было ўжо шэсць свінаматак, якія далі прыплод у сярэднім па дванаццаць парасят кожная. Ферма прыкметна расла. Свінарка шільна сачыла за кожнай свінаматкай і асабліва за парасятамі, не дапускаючы падзяжу.

Здарылася аднойчы, што матка пасля апаросу захварэла. Дзевяць маленькіх парасят засталіся цалкам пад апекай свінаркі. Яна іх пайла малаком з соскі, потым прывучыла да сподачка і да карыта.

— Кожны раз я ім падагравала малако. А праз тыдзень пачала прывучаць да супу, рэдкай ячменнай кашы, — расказвае Магдалена Іванаўна, — і парасяты зрабіліся такія тлустыя, кругленькія, жвавыя — любя паглядзець!

Не гледзячы на свае немаладыя гады, Магдалена Жук з раніцы да позняй ночы працуе ў свінарніку: чысціць станкі, гатуе корм свінням, выганяе іх на прагулку. Яна сочыць, каб паросныя свінаматкі не вельмі стамляліся.

— А перад самым апаросам я скарачаю ім час прагулак.

У гэтыя дні на свінарніку ўстанаўліваецца кругла-

сутачнае дзяжурства. Магдалену Іванаўну змяняе яе дачка Яўгенія.

І часта калгаснікі бачаць па начах агеньчык у вокнах свінарніка.

Праз пару дзён рахунавод калгаса і жывёлавод запісваюць у кнігу ўлік прыплод. У кнізе можна ўбачыць запіс: свінаматка «Плотка» дала 18 парасят, яе дачка «Прыма» — 15, «Мева» — 12 парасят і г. д. У мінулым годзе ад 12 свінаматак было атрымана 188 парасят. Падзяжу няма. За захаванне маладняка свінарка атрымала ў парадку дадатковай аплаты 5 парасят двухмесячнага ўзросту.

Зараз Магдалена Жук даглядае 54 свінні. На ферме распрацаван строгі рацыён для свінаматак, сасункоў і парасят-ад'ёмышаў. Дарослых свіней кормяць 3 разы ў дзень, а маладняк 5 — 7 разоў. Летам свіней выганяюць на траву. Пасе іх сама свінарка.

Свінаферма дае калгасу багаты прыбытак. У мінулым годзе ад жывёлагадоўлі калгас атрымаў 42923 рублі, з іх каля 32 тысяч — ад свінафермы.

— Ну, а сёлета, — гаворыць свінарка, — мы яшчэ павялічым калгасны прыбытак. Будзе тры апаросы ад 18 свінаматак. За першы апарос мы ўжо атрымалі 157 парасят!

Магдалена Іванаўна спабарнічае з лепшай свінаркай калгаса імя Леніна Пастаўскага раёна Я. Марцінкевіч за атрыманне больш высокага прыплоду парасят, захаванне маладняка, наведзенне ўзорнага парадку на фермах.

Для аператыўнай работы трактарных брыгад у Горацкай МТС устаноўлена радыёстанцыя «Ураджай», якая звязвае 14 брыгад. На здымку: вучотчыца пятай трактарнай брыгады Анна Суточка перадае зводку аб выніках работы за дзень.

Фотахроніка БЕЛТА

* * *

Багата, дружна жывуць калгаснікі сельгасарцелі імя Сталіна. Яны ўжо забылі аб аднаасобных вузенькіх палосках, даўно прызвычаліся да гулу трактара на калгаснай зямлі.

Расце, усебакова развіваецца гаспадарка калгаса. Ужо ёсць чатыры жывёлагадоўчыя фермы. Калгас да тэрмінова выканаў трохгадовы план развіцця жывёлагадоўлі.

На рацэ Ашмянцы, якая агінае калгас, пабудаван млын, вадзяная ільнотчасальня. У калгасе свой парк сельгасгаспадарчых машын — канюшынаачышчальная машына, ільнотцерабілка, чатыры жніўкі, сеялка, веялка, 30 параконных плугоў. Ёсць гонтарэзны станок, цыркулярная піла, грузавае аўтамашына.

Калгас імя Сталіна стаў адным з моцных калгасаў Смаргонскага раёна.

— У нас ужо запланавана, — гаворыць старшыня калгаса Пётр Аляксеевіч Ляшчоў, — будаўніцтва між-калгаснай гідрэлектрастанцыі на рацэ Ашмянцы. Магутнасць станцыі разлічана на 90 кілават. Ужо і 90 тысяч рублёў на будаўніцтва атрымалі.

Калгас добры! І людзі ў ім як на падбор — дружныя, працавітыя. Кожны душой хварэе за сваю справу.

У паляводчай брыгадзе працуе Мальвіна Стурліс. Яе можна ўбачыць на любой рабоце: трэба сартаваць канюшыну — сартуе, трэба трапаць лён — ідзе туды, гной возіць, насенне ачышчае. За чатыры месяцы яна выпрацавала 102 працэдні.

Надзея Ляшчова працуе ў агароднай брыгадзе. Яна вырасіла добрую расаду гуркоў, памідораў. Будзе ў калгасе свая гародніна!

Жывёлаводкі Яўгенія Сергей, Надзея Тушкіна, Магдалена Жук працуюць выключна добра. Магдалена Іванаўна Жук удастоена высокай урадавай узнагароды. Ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга блішчыць на яе грудзях. Можна назваць і конюха Станіслава Стурліса, брыгадзіра Мешчаровіча Рамана, конюха Кавалеўскага Канстанціна і многіх іншых, якія сваёй працай памнажаюць багацце калгаса.

Шчодро акупляецца добрасумленная праца калгаснікаў. Сям'я Жук Магдалены атрымала аднаго толькі хлеба больш тony.

— А да савецкай улады мы з мужам мелі паўтара гектара зямлі. Хіба можна было пражыць на такой зямлі? Ну і батрачылі ўсё жыццё. Дзякуй савецкай уладзе, што накіравала нас на калгасны шлях. Зараз у нас хлеба ўдосталь, ёсць сала, ёсць і да сала.

Калгаснікі многа ўвагі ўдзяляюць новаму будаўніцтву. Пачата будаўніцтва канюшні на 50 галоў, птушніка, зернесушыльніка на 6 тон. У 1950 годзе будуць ачышчаны дзве сажалкі.

— Развядзем там люстранога карпа, — гаворыць старшыня калгаса Пётр Аляксеевіч, — і сваю рыбу будзем мець.

Да будучага развіцця арцелі калгаснікі адносяцца вельмі сур'ёзна. Яны добра ўяўляюць сабе той дзень, калі ў іх калгасе запаліцца лямпачкі Ільіча, на фермах будзе стаяць пародзістая жывёла. Калгаснікі смела ідуць да намечанай мэты, упэўнены глядзяць у свой заўтрашні дзень.

Н. СЯРГЕЕВА.

Смаргонскі раён,
Маладзечанская вобласць.

СМЯЛЕЙ ВЛУЧАЦЬ ЖАНЧЫН НА КІРУЮЧУЮ РАБОТУ

А. ФЕДАСЮК.

У НАШАЙ краіне ў выніку ажыццяўлення дэкрэта савецкай улады аб раўнапраўі жанчын, дзякуючы штодзённым клопатам большэвіцкай партыі, жанчына стала вялікай сілай.

Мільёны савецкіх жанчын прымалі самы актыўны ўдзел у ажыццяўленні перадавых сталінскіх пяцігодак, у пабудове сацыялізма.

У гады Вялікай Айчыннай вайны савецкія жанчыны самааддана са зброяй у руках абаранялі сваю сацыялістычную Радзіму ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, вынеслі на сваіх плячах увесь асноўны цяжар забеспячэння фронту зброяй, абмундыраваннем і прадуктамі харчавання.

У пасляваенны перыяд жанчыны нястомна працуюць над датэрміновым выкананнем і перавыкананнем пяцігадовага плана аднаўлення і развіцця народнай гаспадаркі, над далейшым умацаваннем абароннай магутнасці савецкай дзяржавы. Сваёй самаадданай працай савецкія жанчыны ўносяць вялікі ўклад у справу пабудовы камуністычнага грамадства.

Ленінска-сталінская нацыянальная палітыка большэвіцкай партыі, савецкая ўлада стварылі ўсе ўмовы для ўзняцця палітычнага і культурнага ўзроўню жанчын Беларусі, для прыцягнення іх да грамадска-палітычнага, культурнага і гаспадарчага жыцця. Жанчыны Беларусі сталі актыўнай сілай у развіцці народнай гаспадаркі і культуры рэспублікі. Колькасць жанчын, занятых у народнай гаспадарцы рэспублікі, складае 45,8 процанта да агульнага ліку рабочых і служачых.

У рэспубліцы ёсць звыш 10 тысяч жанчын з вышэйшай адукацыяй, каля 40 тысяч маюць спецыяльную сярэднюю адукацыю.

За гады савецкай улады ў Беларусі выраслі выдатныя кадры жанчын — стаханавак прамысловай і сельскагаспадарчай вытворчасці, дзяржаўных і грамадскіх дзеячоў, дзеячоў навукі, культуры і мастацтва.

За вырошчванне высокіх ураджаяў на калгасных і саўгасных палях 13 жанчын Беларускай ССР удастоены высокага звання Героя Сацыялістычнай Працы. Вялікая колькасць калгасніц узнагароджана ордэнамі і медалямі Савецкага Саюза.

Многія жанчыны вылучаны на кіруючыя пасты на партыйную, савецкую і гаспадарчую работу і паказалі сябе добрымі кіраўнікамі і надрэннымі арганізатарамі.

Вялікія змены адбыліся і ў жыцці жанчын заходніх абласцей Беларускай рэспублікі. Яшчэ год-два таму назад працоўная дзейнасць жанчын заходніх абласцей абмяжоўвалася вузкім кругам дробнай аднаасобнай сялянскай гаспадаркі. Разгарнуўшаеся калгаснае будаўніцтва ў заходніх абласцях адкрыла перад працоўнай жанчынай неабмежаваныя магчымасці развіцця

яе творчых сіл і арганізатарскіх здольнасцей. Ужо зараз у заходніх абласцях жанчыны працуюць брыгадзірамі, звеннявымі, рахункаводамі, загадчыкамі жывёлагадоўчых ферм, членамі праўленняў, старшынямі рэвізійных камісій, намеснікамі старшын калгасаў. Каля 60 жанчын працуюць старшынямі калгасаў. І трэба сказаць, што яны добра спраўляюцца са сваёй работай.

Для прыкладу можна ўзяць хоць-бы калгас «Чырвоны партызан» Антопальскага раёна Брэсцкай вобласці. Старшыня гэтага калгаса працуе былая бяднячка Соф'я Фёдараўна Марушка. Калгас арганізаваўся летам 1949 года. Дзякуючы ўмеламу кіраўніцтву старшыні калгаса тав. Марушка, ён з першых дзён свайго існавання цвёрда стаў на ногі. У калгасе праведзена на высокім узроўні сяўба азімых і веснавая сяўба яравых, пабудаваны грамадскія гаспадарчыя і жывёлагадоўчыя пабудовы: кароўнік, канюшня, свіран, створана калгасная пасека, жывёлагадоўчая, аўцагадоўчая і свінагадоўчая фермы. Калгас ужо выканаў план дзяржаўных мясапаставак за 1950 год.

Тав. Марушка здолела згуртаваць вакол сябе калгаснікаў, якія кожны на сваім пасту — ў калгаснай кузні або на свінагадоўчай ферме, на палявых работах або ў калгаснай канцылярыі — стараюцца працаваць добрасумленна.

У нашай краіне шырокі ўдзел жанчын у кіраванні дзяржавай стаў звычайнай з'явай. Толькі ў Беларускай рэспубліцы дэпутатамі абласных, раённых, гарадскіх і сельскіх Саветаў працуе каля 20 тысяч жанчын. Многія з іх узначальваюць мясцовыя органы савецкай улады. Такія старшыні сельскіх саветаў, як Чарняўская Анастасія Еўстаф'еўна (Ашмянскі раён) Гарбатая Вольга Нікалаеўна (Ляхавіцкі раён), Латышонак Венера (Ручэйкаўскі сельсавет Полацкай вобласці) вядомы насельніцтву не толькі ў сваіх раёнах, але і за іх межамі. Сельскія саветы, якімі яны кіруюць, з'яўляюцца перадавымі па ўсіх паказчыках гаспадарчай і палітычнай работы, яны заўсёды першымі разлічваюцца з дзяржавай па дзяржаўных пастаўках.

Выпеставаная большэвіцкай партыяй і савецкай уладай шматмільённая армія савецкіх жанчын з'яўляецца вялікай сілай нашага савецкага грамадскага ладу, велізарным рэзервам для вылучэння кіруючых кадраў.

Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі неаднаразова ўказваў на неабходнасць больш смелага і рашучага вылучэння перадавых жанчын на кіруючую партыйную, дзяржаўную, гаспадарчую і комсамольскую работу, на неабходнасць аказання ім дапамогі ў ідэйна-палітычным росце, на палепшанне ўмоў працы і быту.

Аднак у нас не ўсе партыйныя, савецкія, профсаюзныя і комсамольскія арганізацыі ўдзяляюць дастатковую ўвагу гэтай жыццёва-важнай задачы. Калі за апошні час ёсць некаторыя зрухі ў вылучэнні жанчын на кіруючую партыйную работу ў такое звязно партыйнага апарата, як сакратары райкомаў, то з вылучэннем жанчын на савецкую работу справа абстаіць зусім незадавальняюча. Сярод старшын, намеснікаў старшын аблвыканкомаў няма ніводнай жанчыны. З 175 старшын райвыканкомаў і 17 старшын гарадскіх Советаў працуе адна жанчына. Усяго толькі адна жанчына працуе на пасту намесніка старшыні райвыканкома. У ліку 2677 старшын сельскіх і пасялковых Советаў налічваецца ўсяго 92 жанчыны.

Колькасць жанчын на кіруючай рабоце ў гандлёва-кааператыўным апарате нават памяншаецца. У 1946 годзе старшынмі райспажыўсаюзаў працавала 8 жанчын, у 1948 годзе іх было 4, а ў 1949 годзе толькі 3. Старшынмі сельпо ў 1948 годзе працавала 51 жанчына, а ў 1949 годзе іх засталася толькі 42.

На кіруючай рабоце ў прамысловасці працуе вельмі мала жанчын. Нават у такіх галінах лёгкай прамысловасці, як трыкатажная, тэкстыльная, швейная, дзе пераважае жаночая праца, жанчыны не вылучаюцца на кіруючыя пасты прамысловасці. З ліку 75 дырэктараў фабрык лёгкай прамысловасці толькі 5 жанчын.

Яшчэ горш абстаіць справа з вылучэннем жанчын на кіруючыя пасты ў сельскай гаспадарцы. К ліку старшын калгасаў жанчыны складаюць усяго толькі 1,2 процанта.

Усе гэтыя факты гавораць аб тым, што ў пытанні вылучэння жанчын прадаўжае існаваць пэўная коснасць і недавер'е.

Практыка паказвае, што там, дзе кіруюць жанчыны — будзь гэта ў прамысловасці або ў сельскай гаспадарцы — становішча на вытворчасці абстаіць не горш, а частую і лепш; там менш парушэнняў статута сельскагаспадарчай арцелі, там лепш наладжана працоўная і фінансавая дысцыпліна.

Баязлівасць у вылучэнні жанчын частую можна растлумачыць яшчэ і тым, што некаторыя кіраўнікі абласных і раённых арганізацый не хочуць на сябе браць дадатковай нагрукі і адказнасці за вылучэнне, таму што, вылучыўшы жанчыну на кіруючую работу, ёй трэба будзе дапамагаць, сачыць за яе ростам. Бывае так, што чалавека вылучаць і на гэтым справе заканчваецца. Аб ім успамінаюць толькі тады, калі справа правальваецца і вылучанага таварыша трэба вызваліць ад займаемай пасады.

Адной з прычын, затрымліваючых вылучэнне жанчын, з'яўляецца і тое, што ў некаторых абласнях і раёнах запушчана работа дзіцячых устаноў і арганізацый бытавога абслугоўвання насельніцтва. А гэта ў значнай ступені тармозіць уцягненне жанчын у актыўны ўдзел у гаспадарчым і культурным будаўніцтве, у грамадска-палітычным жыцці.

Трэба пакончыць з коснасцю ў вылучэнні жанчын на кіруючую работу. Трэба палепшыць умовы працы і быту жанчын-мацяраў — работніц і служачых. Неабходна смялей вылучаць жанчын на кіруючыя пасты, бо гэта ёсць жыццёва-важная задача партыйных і савецкіх арганізацый.

ОБЛАСТНАЯ

БИБЛИОТЕКА

им. Ленина

У красавіку партфельны цэх мінскай скургалантарэйнай фабрыкі імя Куйбышэва даў з сэканоменных матэрыялаў 873 партфелі. Комсамольска-маладзёжная брыгада С. Падбярэзкінай — лепшая ў цэху. Яна носіць ганаровае званне брыгады выдатнай якасці. На здымку: лепшыя работніцы брыгады (злева направа): С. Падбярэзкіна, Г. Пераперка, Г. Гузоўская і Г. Рабушка ў фабрычным скверы.

Фото К. Якубовіча

ПА ПАЧЫНУ ЛІДЗІІ КАРАБЕЛЬНІКАВАЙ

ДВА гады я працую на дыванова-плюшавым камбінаце зменным майстрам. Прадпрыемства наша маладое і працуе на ім у пераважнай большасці моладзь. На прыкладзе нашага прадпрыемства можна бачыць, як расце уся краіна, як растуць савецкія людзі — будаўнікі камуністычнага грамадства. Выдатнай якасцю савецкіх людзей з'яўляецца высокае пачуццё адказнасці за работу і поспехі свайго прадпрыемства, як неад'емнай часткі ўсёй народнай гаспадаркі. Іменна таму кожны новы пачын знаходзіць усямерную падтрымку ў нашых работніц.

Пачын брыгадзіра Маскоўскай абутковай фабрыкі «Парыжская Комуна» Лідзіі Карабельнікавай за комплексную эканомію сыравіны і матэрыялаў быў гарача падхоплен калектывам ткацкага цэха.

Мы абавязаліся знізіць плануемы ўгар шэрсці, ільняной і баваўнянай пражы на 50 процантаў і выпускаць штомесяц 270 квадратных метраў дадатковай прадукцыі.

Барацьба за эканомію сыравіны і матэрыялаў узняла на больш высокую ступень сацыялістычнае спаборніцтва і расшырыла нашы гарызонты. Мы завялі асабовыя рахункі ўліку ўгараў.

З кожным днём я пераконвалася, што мы незканомна выдаткоўваем сыравіну, і старалася знайсці новыя метады, якія-б садзейнічалі радыкальнаму памяншэнню ўгару. Я парайлася з нашай лепшай стаханаўкай-ткачыхай, комсамолкай Зінай Івановай. І Зіна пачала больш рацыянальна выкарыстоўваць уточную пражу. Звычайна пры змене пачатка, калі не так хутка знаходзіцца канец, ткачыхі вырываюць частку пачатка і выкідаюць яго ва ўгар. Зіна Іванова пачала падрыхтоўваць пачатак загадзі. Не чакаючы моманту змены пражы, яна адшуквае канец, а калі яго цяжка знайсці, то адрывае цэлы клубочак, але не кідае яго, як раней, ва ўгар, а пераматвае на другія пачаткі. Уточныя канцы на краях дарожкі пасля зарадкі чаўнака ў чаўночную каробку беражліва абрэзваюцца і прывязваюцца да пачаткаў. Яны пойдучь у работу, а не ў мяшчак з угарамі.

На адным са сходаў работніц нашай змены Зіна Іванова расказала і наглядна паказала свой метады эканоміі ўтку. Многія ткачыхі паследавалі прыкладу Зіны Івановай.

Дабіваючыся эканоміі сыравіны, мы спаткаліся з неабходнасцю павышэння вытворчай кваліфікацыі ткачых.

Трэба было навучыць работніц умела эканоміць сыравіну. Мы звярнуліся да выпрабаванага метада — арганізацыі сацыялістычнай дапамогі адстаючым работніцам.

Пры навучанні работніц мы пачалі звяртаць увагу не толькі на выкананне норм выпрацоўкі і якасць прадукцыі, але і на набывцё навыкаў знаходжання ніткі ў дарожцы, на ўменне поўнаасцю скарыстаць пачатак. Люба Шчыткова, напрыклад, дапамагала маладым работніцам Сарбай і Фадзеевай асвойваць нормы і эканоміць сыравіну.

Вялікае месца ў барацьбе за эканомію займае ў нас наглядная агітацыя, паказ дасягненняў лепшых людзей на дошках паказчыкаў, у насценным друку, у «маланках». Да марнатраўцаў часам прыходзіцца прымяняць меры грамадскага ўздзеяння. Калі мы заўважаем, што хто-небудзь з ткачых дапускае перавыдаткаванне сыравіны, то адразу-ж, у абедзены перапынак, склікаем сход работніц змены і абмяркоўваем гэты выпадак.

Ткачыха Віцебскага дыванова-плюшавага камбіната З. Іванова (злева) і майстар змены В. Шырагорова.

Фото П. Азарчанкі.

Старанная работа прынесла нам першыя адчувальныя вынікі. Абавязацельства цэха знізіць на 50 процантаў плануемы ўгар і выпусціць дадаткова 270 кв. метраў дарожкі ў красавіку выканана. Выкананню абавязацельстваў садзейнічала паспяховая работа стаханаўцаў нашай змены. Зіна Іванова працавала без угару, эканоміўшы звыш двух кілограмаў шэрсцянай пражы. За кошт эканоміі сыравіны яна выпрацавала дадаткова 4,5 метра дывановай дарожкі. Лятоха Лора эканоміла 1500 грамаў шэрсцянай пражы, за кошт якой яна выпрацавала 3 метры дывановай дарожкі. Саша Іванова эканоміла 1130 грамаў баваўнянай пражы і выпрацавала з эканомленай сыравіны 6 метраў плюшу.

Аднак нашы першыя поспехі не даюць нам права самасупакойвацца. Мы ставім перад сабой задачу зрабіць нашу змену стаханаўскай і на выкананню праграмы, і на гатунковасці, і на эканоміі матэрыялаў. У нашай змене ёсць яшчэ работніцы, якія не асвоілі тэхналогію. Іх нямнога, усяго 3 чалавекі. Для дапамогі ім прымацавалі стаханавак. Ёсць у нас і «сераднячкі». Яны ўкладваюцца ў плануемыя нормы, але хіба можна гэтым задавальняцца?

Сталінскі прынецп сацыялістычнага спаборніцтва, які дапамагае падцягваць адстаючых да ўзроўню перадавікоў, становіцца жыццёвым правілам нашых работніц.

Змагла-ж Зіна Іванова працаваць без угару, значыць трэба дабівацца, каб усе ткачыхі маглі працаваць так. Гэта наша мэта, за якую мы ўпарта змагаемся.

Вольга ШЫРАГОРАВА,
зменны майстар Віцебскага дыванова-плюшавага камбіната.

Каноплі множаць прыбыткі калгасаў

Шырока раскінуліся палі нашага калгаса. Пасля вайны ў нас адноўлены правільны дзеяцільны севазварот. Мы вырошчваем шматгадовыя травы, азімыя і яравыя збожжавыя культуры, кок-сагыз, каноплі. Усе гэтыя культуры — не новыя на нашых палях, толькі пра каноплі я раскажу асобна, бо гэта культура ў нас новая.

На працягу некалькіх год вырошчвае каноплі паляводчая брыгада Антаніны Юдэнкі. Нямала папрацавала яна, пакуль дабілася высокага ўраджаю гэтай культуры. Зімой члены брыгады А. Юдэнкі слухаюць лекцыі, чытаюць літаратуру аб агра-тэхніцы канопель. У астатнія поры года калгаснікі на практыцы прымяняюць набытыя зімой веды. Вынікі іх працы відаць кожную восень: ураджаі канопель растуць з года ў год. Расце і плошча, займаемая пад пасевы гэтай культуры: у 1948 годзе брыгада А. Юдэнкі засявала 8 гектараў канопель, у 1949 — 12, сёлета — 15.

Глебу пад каноплі апрацоўваюць у нас наступным чынам. Восенню поле глыбока ўзрываецца і раўняецца трактарным дыскавым культыватарам. Вясною, як толькі сыйдзе снег, уносяцца мінеральныя ўгнаенні.

Сяўба вытвараецца ў першую дэкаду мая. На гектар высяваецца (радкавым спосабам) па 150 кг насення. Вопыт паказваў, што такая густата пасеву — самая адпаведная для нашых тарфянікаў. Падкармліваем каноплі адзін раз — у перыяд бутанізацыі.

Сярэдні ўраджай мінулага года — 6 цэнтнераў насення і 8 цэнтнераў валакна з гектара. Асобныя ўчасткі далі па 7 цэнтнераў насення і 10 цэнтнераў валакна.

Ад пасеваў канопель калгас атрымоўвае вялікі прыбытак. Калі перавесці на грошы ўвесь прыбытак, які калгас атрымаў, напрыклад, у мінулым годзе, — атрымаецца ўнушальная лічба: 177 тысяч рублёў.

Сёлетні клін канопель мы апрацоўваем вельмі старанна, па ўсіх правілах агра-тэхнікі, каб атрымаць ураджай вышэй мінулагадняга і памножыць прыбыткі калгаса.

Ніна КАЗАКЕВІЧ,
аграном калгаса «Чырвоныя Лукі»
Васілевіцкага раёна Палескай
вобласці.

Нам пішуць

Арганізаванасць у працы — залог поспеху

Рана абуджаецца наша вёска. Да сёмай гадзіны раніцы гаспадыні ўвіхаюцца ля печы, мужчыны знаходзяць працу на сваіх падворках. Вуліца пусте. А роўна ў сем гадзін калгаснікі ўсе як адзін выходзяць на работу ў калгас. Людзі ў нас дружныя, і мы даўно пераканаліся, якое вялікае значэнне мае своєчасовы выхад на работу, арганізаванасць у працы. З года ў год лепш родзяць нашыя палі. У мінулым годзе асобныя ўчасткі жыта, якое вырошчвала мая паляводчая брыгада, далі па 20 — 21 цэнтнеру з гектара. Праца калгаснікаў добра аплацілася. Сёлета брыгада стараецца вырасіць выдатны ўраджай на ўсім кліне зернавых.

У нашым калгасе стала працуюць агітатары, выдаецца насценгазета, баявыя лісткі, ёсць дошка паказчыкаў і дошка гонару. Усё гэта дапамагае арганізавана працаваць, дабівацца ўсё больш высокіх ураджаяў.

Ганна СТРОКАВА,
брыгадзір калгаса «Чырвонагвардзеец». Гомельскі раён.

Па прыкладу лепшых

Я працую на Віцебскай трыкатажнай фабрыцы «КІМ», у вязальным цэху, брыгадзірам комсамольска-маладзёжнай брыгады. Цяпер у маёй брыгадзе няма ніводнай работніцы, якая не выконвала-б нормы выпрацоўкі, а большасць членаў брыгады — стаханаўцы.

Не адразу сталася так. Быў час, калі мая брыгада ледзь-ледзь спраўлялася з планам, некаторыя работніцы моцна адставалі ў працы. Комсамольцам брыгады і мне асабіста давялося нямала папрацаваць, каб дапамагчы слабейшым, падцягнуць іх да ўзроўню тых работніц, якія выконваюць план. Я настойліва тлумачыла работніцам, што ад добрай працы нашай брыгады залежыць добрая праца цэха, ад таго, як працуе наш вязальны цэх, залежыць праца фабрыкі ў цэлым.

— А каму з нас не хочацца, — гаварыла я дзяўчатам, — каб наша фабрыка была лепшай у Віцебску, у рэспубліцы?

Брыгада з кожным тыднем працавала лепш, усё менш і менш прадукцыі ішло ў брак. Уключаючыся ў сацыялістычнае спаборніцтва ў чэсць свята Перамогі, мы ўжо змаглі ўзяць на сябе абавязацельства выконваць дзённае заданне на 130 — 150 процантаў, працаваць без браку. Сваё абавязацельства мы выканалі. Сярэдняя дзённая выпрацоўка маёй брыгады — 155 процантаў. Многія комсамолкі-стаханаўкі, як Янкевіч, Трацякова, Шастова і іншыя даюць прадукцыю толькі выдатнай якасці. Уся брыгада раўняецца па іх.

Зоя ЛІПАВА.

☆

Майстар бляшана-баначнага цэха Баранавіцкага кансервавага завода Ніна Сафронава на закаты донцаў кансервавых банак. Цэх штодня выконвае план на 130 — 140 процантаў.

Фото Л. Папковіча.

☆

Кадр з кінафільма «У іх ёсць Радзіма».

У іх ёсць Радзіма

НЕМАГЧЫМА ўявіць сабе, што ўсё гэта — праўда. І тым не менш гэта так. У аснову фільма «У іх ёсць Радзіма» пакладзены канкрэтныя жыццёвыя факты.

Яшчэ ў 1948 годзе ў нашым друку былі апублікаваны дакументы, якія абвінавачвалі англа-амерыканскія акупацыйныя ўлады ў бесчалавечным злачынстве. Гутарка ішла аб савецкіх дзецях, вывезеных гітлераўцамі ў Германію з акупіраваных раёнаў Савецкага Саюза ў часе Вялікай Айчыннай вайны.

У 1945 годзе дзіцячыя прытулкі заходніх зон акупацыі Германіі, куды былі змешчаны савецкія дзеці, перайшлі ў рукі англа-амерыканскіх улад. Аб лёсе дзяцей аднаго з такіх прытулкаў і расказвае фільм «У іх ёсць Радзіма».

Фільм пачынаецца кадрамі, ад якіх балюча спіскаецца сэрца. Цёмны дажджлівы вечар. Натоўп абадраных, знішчэных савецкіх людзей — жанчын, старых і дзяцей — немцы ўганяюць у Германію. І вось тут адбываецца бесчалавечная па сваёй жорсткасці сцэна: фашыстскі афіцэр вырывае дзяцей з рук няшчасных мацяраў. І мы бачым на экране гэтых малышоў, якія дрыжаць ад жаху і холаду, чуюм іх распачлівы крык, просьбу аб абароне: «Мама!»..

Скончылася вайна. Адарваныя ад радзімы і сям'і, у цёмным жудасным сіроцкім прытулку пакутуюць савецкія дзеці. Гітлераўцы прымусілі іх забыць радзіму,

сям'ю, маці, родную мову. Фашысты рыхтавалі з іх рабоў для выканання сваіх чалавеканенавісціх планаў.

І англа-амерыканскія акупацыйныя ўлады прадаўжаюць гэтае пачатае гітлераўцамі жудаснае злачынства.

Але Савецкая Радзіма не забыла аб сваіх дзецях. Прадстаўнік Савецкага Саюза падпалкоўнік Дабрынін лавелваецца аб прытулку і едзе туды. Англічане наспешна перавозяць дзяцей у другі горад, і Дабрынін застае пустую казарму. На парозе валяецца згублены ліпічы чаравічак...

Дабрынін разумее, што англійская адміністрацыя спрабуе замесці сляды свайго злачынства, і рашае змагацца да перамогі. На дапамогу савецкаму афіцэру прыходзяць чэсныя людзі: шафёр немец Курт і выхавальніца прытулку латышка Смайда. Курт наведвае Дабрыніну новы адрас прытулку.

Англічане ў паніцы: адкуль савецкаму прадстаўніку вядомы новы адрас? І яны выкарыстоўваюць усе самыя ганебныя сродкі для таго, каб не дапусціць Дабрыніна да дзяцей. Але ён разгадвае іх намер. Англічане вымушаны адкрыць перад Дабрыніным дзверы прытулку.

Перад намі — змрочныя сцэны з жыцця савецкіх дзяцей у няволі. У поўнай адпаведнасці з брытанскай інструкцыяй дзеці з прытулку могуць перадавацца на «выхаванне» ў нямецкія сем'і. Мы бачым адну з жу-

дасных сцен такой перадачы. Фрау Вурст выбірае сабе дзяўчынку: ёй патрэбна з блакітнымі вачыма і каб мала ела. Тоўстая, грубая фрау бесцырымонна аглядае, абмацвае дзяцей. Нарэшце ёй спадабалася Іра Сакалова. Блакітныя вочкі, умее лічыць. Фрау — гаспадыня кафэ. Ёй патрэбна дармовая, пакорлівая служанка. І вось Іра, ператвораная ў Ірму, эксплуатаецца хцівай бесчалавечнай фрау, пераносіць катаванні і здзекі.

У прытулак прыязджае амерыканская журналістка Додж з заданнем зрабіць фота-рэпартаж «Сіроткі-бабі і велікадушная Англія». Дзеці дрыжаць і палюхаюцца ад крыку Додж: «Смейцеся!» Яны не разумеюць, чаго ад іх хочуць: яны развучыліся смяяцца.

Дабынін імкнецца як мага хутчэй вырваць дзяцей з брудных лап звяроў у чалавечым абліччы. Але ён сутыкаецца з наглым раўнадушшам містера Кука і яго пасобнікаў.

З якой мэтай англійская адміністрацыя занята перагаворы? З якой мэтай хавае яна савецкіх дзяцей, пераводзячы прытулкі ў неведомыя месцы, змяняючы дзецям імёны і прозвішчы? Чаму не вяртае на радзіму нават тых дзяцей, нацыянальнасць якіх вядома, дакументальна пацверджана? Бяздушша і злоснае ўпартства камісіі нават перад фактам і з'яўляецца часткай старанна распрацаванага плана падрыхтоўкі да новай вайны. З савецкіх дзяцей англічане хочуць зрабіць ншпёнаў і дыверсантаў, бязродных салдат-аўтаматаў, якія па загаду падпальчыкаў новай вайны пойдучы ваяваць супроць Савецкага Саюза. Але савецкі пратэстаўнік зрывае задумы злчынцаў. Ад імя Савецкай радзімы падпалкоўнік Дабынін патрабуе:

— Вярніце нашых дзяцей!

Разам з ім гэтага патрабуюць усе міралюбівыя людзі свету.

Выхавальніца Смайда, нягледзячы на найстражэйшую забарону, расказвае дзецям праўду аб іх вялікай Радзіме. Ад яе Саша Бутузаў даведваецца аб тым, што на свеце ёсць Савецкі Саюз, Масква, Сталін. Рызыкуючы жыццём, Смайда ідзе ў савецкае пасольства, каб перадаць спісы дзяцей, складзеныя ёю. Зраднік Упманіс па загаду начальніка прытулку Скота забівае дзяўчыну. Дабынін атрымлівае гэтыя спісы з рук шафёра Курта.

Спісы дзяцей — у руках Дабыніна, але англічане паранейшаму ўпорствуюць. Напружаная барацьба, якую вядзе савецкі афіцэр, завяршаецца яго перамогай. Некалькіх дзяцей яму ўдаецца вырваць з палону і адправіць на Радзіму.

Фільм «У іх ёсць Радзіма» пакідае незабыўнае ўражанне, захоплівае сваёй праўдзівасцю, ідэйнай насычанасцю.

Вялікую радасць выклікае заключная сцена — сустрэча дзяцей, вярнутых з няволі на радзіму. Яны сустрэлі тут бацькоўскую ласку, ім вярнута шчаслівае дзяцінства.

З велізарнай шчырасцю і прастатой іграюць у фільме артысты: Кадачнікаў — Дабынін, артыстка Смірнова — Смайда, кранаюць сваёй іграй дзеці: Наташа Занчыніна — Іра Сакалова і Лёня Котаў — Саша Бутузаў.

Фільм «У іх ёсць Радзіма» ярка адлюстроўвае барацьбу двух светаў: Савецкага Саюза — аплота міру і шчасця ўсяго чалавецтва і англа-амерыканскіх імперыялістаў — падпальчыкаў новай вайны. Фільм выклікае нянавісць да чалавеказабойцаў — імперыялістаў і напаўняе сэрцы глядачоў пачупцём глыбокай любові і ўдзячнасці да нашай вялікай клапатлівай Маці — Радзімы.

Лідзія АЛФІМАВА.

Родная краіна

Ніна ТАРАС

Знаю, што цяпер мне радасна і звонка
Запье у садзе салавей,
Што вясна пад ногі сцэле мне рамонкі,
Сыпле свежасць росаў па траве;

Што дрыжаць аб шчасці зоркі ў сінім
небе,

Што пшаніцу росцяць мне палі...
Аб шчаслівым лёсе, аб працоўным хлебе
Для мяне клапоцяцца ў Крэмлі;

Што мая пад сонцам светлая дарога
Сцелецца удалеч па вясне, —
Што усё, што сэрцу сёння дарагога,
Знаю, будзе век належаць мне!

Мілая краіна, сонечныя далі,
Для каго прайшлі-б мы цяжкія франты,
Для каго-б мы песень столькі прапялі,
Услаўлялі працай век свой залаты?!

І нашто была-б нам маладосці сіла,
Для каго аддалі-б нашай волі гарт, —
Каб не ты, што нас на подзвіг акрыліла,
Для якой жыццё праславіць варт?!

Мілая краіна, ранак на прадвесні,
Светлыя надзеі у жыцці,
Будзеш красавацца ты у нашых песнях,
Бо такой у свеце не знайсці.

ЗАГАРТОЎВАННЕ ДЗЯЦЕЙ

Адным з асноўных аздараўленчых мерапрыемстваў з'яўляецца правільнае выкарыстанне вады, паветра і сонца.

Сонечныя праменні, паветра і вада дзейнічаюць на скуру, якая вельмі багата нервовымі аканечнасцямі. Калі сонечныя праменні (тут асабліва важны іх нябачныя часткі — ультрафіялетавыя і інфрачырвоныя) падаюць на скуру чалавека, то іх уздзеянне ўспрымаецца нервовымі аканечнасцямі і праз нервовую і сасудзістую сістэму перадаецца на ўнутраныя органы.

У выніку ўплыву светлавой і цеплавой энергіі сонца павялічваецца колькасць гемоглабіну ў крыві і паляпшаецца яе склад. Паляпшаецца таксама дзейнасць сардэчна-сасудзістай, дыхальнай і нервовай сістэм. Скура пад уплывам сонца пакрываецца загараем, робіцца больш эластычнай на вобмацак і менш паддаецца скураным захворванням.

Халодныя абціранні і паветраныя ванны з'яўляюцца добрым сродкам папярэджання распаўсюджаных у дзіцячым узросце прастудных захворванняў.

Для сонечных і паветраных ваннаў у нашых кліматычных умовах найбольш спрыяльны летнія месяцы, а час дня — ад 10 да 13 гадзін.

Лепш за ўсё прытрымлівацца наступнага прыёму сонечных ваннаў. Некалькі дзён дзеці прывыкаюць да дзеяння сонечных праменняў, гуляючы на паветры ў адных трусіках або прымаючы штодзённа паветраныя ванны працягласцю ад 10 да 50—60 хвілін. Толькі пасля гэтага дзецям назначаюць сонечныя ванны ў ляжачым становішчы. Пры гэтым дзіця ўкладваюць на пасцільку, галаву закрываюць ручніком або панамай. Калі няма ветру і тэмпература паветра высокая, на лоб дзіцяці кладуць ручнік, змочаны халоднай вадой. На асвятленне кожнай з паверхняў цела (задняй, бакавой, пярэдняй) у першы дзень даюць па адной хвіліне. Затым праз кожныя дзве ванны гэтую працэдуру падаўжаюць на 2 хвіліны, паступова даводзячы агульную працягласць асвятлення да 25—30 хвілін. Для дзяцей дашкольнага ўзросту час асвятлення павялічваюць на адну хвіліну праз кожныя 3 дні.

Трэба сачыць, каб дзіця, прымаючы сонечную ванну, знаходзілася ў адным палажэнні не больш 2—3 хвілін у пачатку і не больш 5—8 хвілін — у далейшым.

У час прыняцця сонечных ваннаў трэба сачыць за пульсам і дыханнем дзіцяці, спраўляюцца аб яго самаадчуванні. У некаторых дзяцей прыходзіцца правяраць тэмпературу цела пасля прыняцця сонечных ваннаў. Калі заўважаецца паніжэнне або павышэнне тэмпературы на адзін градус, трэба спыніць прыняцце сонечнай ванны і паказаць дзіця ўрачу.

Сонечныя ванны трэба праводзіць праз 1—1,5 гадзіны пасля лёгкага снедання, але не нашча. Праз кож-

ныя 6 дзён прыняцця сонечных ваннаў рэкамендуецца адназдзённы перапынак. У гэты дзень карыстаюцца толькі паветранай ваннай.

Пасля прыняцця сонечнай ванны робяць абціранне ручніком, змочаным у вадзе тэмпературы 18—20 градусаў, або абліванне ў першыя дні вадой тэмпературы 24—28 градусаў, а затым, наступова зніжаючы тэмпературу да 22—20 градусаў.

Паніжаны апетыт, дрэнны сон, вяласць, раздражальнасць з'яўляюцца сігналамі, што неабходна адмяніць сонечныя ванны і замяніць іх паветранымі ваннамі.

Пад паветранымі ваннамі трэба разумець прабыванне на паветры ў тыя гадзіны, калі ёсць толькі рассеянае сонечнае святло. Пачынаць паветраныя ванны трэба з 20—30 хвілін у цёплыя гадзіны дня, але ў цёплыя пахмурныя дні паветраныя ванны можна прадаўжаць да 50—60 хвілін. Прымаць паветраныя ванны дзеці могуць голя і ў руху.

Трэба толькі памятаць, што пры паяўленні «гусінай скуры» паветраная ванна павінна быць спынена.

Загартоўванне вадой можна праводзіць абціраннямі,

абліваннямі, душамі, купаннем. Найбольш даступнымі працэдурамі з'яўляюцца абціранні і абліванні.

Абціранне праводзіць наступным чынам: ручнік змочваюць вадой пакаёвай тэмпературы, умерана выціскаюць, а затым хуткімі рухамі абціраюць ім усё цела дзіцяці; пасля гэтага сухім ручніком (лепш з больш жорсткай тканіны) хутка выціраюць скуру, даводзячы яе да лёгкага пачырванення.

Абціранне павінна заняць усяго некалькі хвілін. Кожны раз карыстаюцца ўсё халоднейшай вадой, тэмпературу якой паступова зніжаюць да 14 градусаў. Абціранні трэба праводзіць штодзённа, за выключэннем дзён, калі дзіця хворае.

Душы можна пачынаць з 28—26 градусаў, паступова зніжаючы тэмпературу вады. Працягласць душы — 1—2 хвіліны.

Лепшы спосаб загартоўвання летам — купанне. Пачынаюць купанне пасля таго, як дзеці некалькі дзён прымаюць больш лёгкай воднай працэдуры (душ, абліванне) пры тэмпературы вады 22—20 градусаў. У далейшым дзеці могуць купацца і пры больш нізкай тэмпературы вады. Час прабывання ў вадзе для дзяцей дашкольнага ўзросту 3—5—8, а для дзяцей школьнага ўзросту — 10—15 хвілін. Але пры гэтым неабходна ўлічваць тэмпературу вады, паветра і стан здароўя дзіцяці.

Загартоўванне вадой звычайна пачынаюць у цёплы час года. Вада для абціранняў, абліванняў і душаў павінна быць нагрэта настолькі, каб даная працэдура выклікала прыёмнае адчуванне.

А. Л. РАПАПОРТ,

дырэктар Інстытута аховы
мацярынства і дзяцінства БССР.

Рэдакцыйная калегія: А. П. УС (адказны рэдактар), А. І. ФЕДАСЮК, А. Н. ЗАХАРАВА, В. І. ФІЛІПАВА,
К. А. АБУШЭНКА, Г. Л. ДАЗОРЦАВА.

Журнал «Работница и крестьянка» на беларусском языке. Издание ЦК КП(б)Б.

Адрас рэдакцыі: Мінск, вул. Пушкіна 55, пакой 23.
АТ 02113 Тыраж 10 000 Падпісана да друку 25/V — 50.

Друк. арк. 3. Аўт. арк. 4.
Зак. № 272.

Я БЫЛА ЗАСТРАХОВАНА, ТЭРМІН СТРАХАВАННЯ СКОНЧЫўСЯ,
І ДЗЯРЖСТРАХ ВЫПЛАЦІЎ МНЕ СТРАХАВУЮ СУМУ

ДУБАЎ

ЗАКЛЮЧАЙЦЕ ДАГАВОРЫ СТРАХАВАННЯ ЖЫЦЦЯ!

ЗВЯРТАЙЦЕСЯ ў ІНСПЕКЦЫІ ЦІ ДА АГЕНТАў ДЗЯРЖСТРАХА.

Упраўленне Дзяржстраха па БССР.

У ЗША 18 мільёнаў беспрацоўных і поўбеспрацоўных. Галодныя іх дзеці бадзюцца па вуліцах, плошчах, на вакзалах у надзеі зарабіць кавалак хлеба. У той-жа час прыбыткі манапалістаў непамерна растуць.

(3 газет)

Мал. Д. Красільнікава

ВОСЬ ЯНА,

Амерыка!

З кожным днём у ЗША расце колькасць бяздомных, тысячы дарослых і дзяцей жывуць пад адкрытым небам...

(3 газет)

— Хело! Чаму ты такі абарваны і ўвесь у рыззі?
— Мой тата ўжо тры гады шукае працы і ніяк не можа знайсці...
— Чаго-ж ты бурчыш? Вось, напрыклад, мой тата ды і я ніколі не працуем і нават не думаем каму-небудзь скардзіцца.

— Столькі ў нас бяздомных, а ў Белым доме ўсё трубяць аб новых асігнаваннях на ўзбраенне...

— Што-ж тут дзіўнага?! У крыкуноў з Белага дома даўно ўжо не ўсе дома — ваенная гістэрыя давяла іх да шаленства.

— Расце наш Ральф, як у лесе — кніг не чытае, у кіно не ходзіць. Літаратура і кінафільмы, напэўна, абудзілі-б у ім іншыя жаданні...

— Тады паявіцца ў яго жаданне адправіць нас на той свет.